Sahibi ve Sorumlu Müdürü
Türkiye Öğretmenler Sendikası Adına
İ. SAFA GÜNER
Teknik Sekreter: Murat ŞEN
Haberleşme Adresi:
Gazi Mustafa Kemal Bulvarı Saray Ap. No: 14-1
Yenişehir — ANKARA
Telefon: 17 49 27 — 12 99 46
Dizgi ve Tertip: TÖYKO matbaası
Baskı: Özkanlar Matbaası

15 Günde Bir Çıkar
Fiyatı: 25 Kr.
Yıl: 1 Sayı: 20

TÖS

TÜRKİYE ÖĞRETMENLER SENDİKASI YAYIN ORGANI

Perşembe
5
ARALIK
1968

HALKIN DİLİNDEN

AMERİKAN AĞZI İLE

I — Nereye derim alım şalım,
O ülke benim karargâhım!
II — Kim ki, ciğerim canım,
Biliniz, o benim ajanım!

S. G.

Tös üyeleri ve bütün öğretmenler! Dikkatli olun...

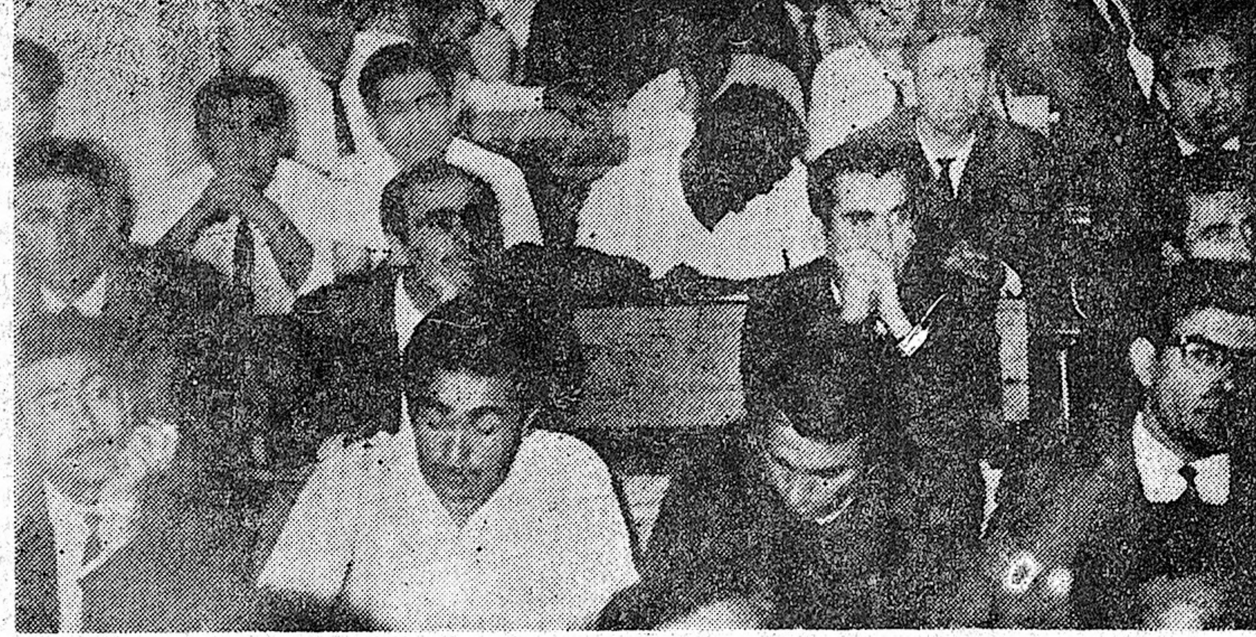
Personel Kanunu Uygulanacak mı, Yoksa!..

Yayınlanan haberler birbirini tutmuyor. Bütün memurlar huzursuz.

Personel Kanununun bu yıl da uygulanıp uygulanmıyacağı belli değildir. Daha önce yayınlanan haberler, Maliye Bakanı Cihat Bilgehan'ın yeni bütçe açıklamasıyla yeniden belirsiz bir havaya bürünmüştür. Hattâ bu yılki ümitler de suya düşmüştür. Bunun başlıca nedeni, 1969 Bütçesindeki büyük açıklıktır. Özel teşebbüsü desteklemek için 700 milyon lira ayrılırken öğretmenlere ve memurlara gerekli para bulunamamıştır.

Bilindiği, gibi, büyük bir gizlilik içinde ve memur temsilcilerinin görüşü alınmadan yapılan sınıf tüzüğü hazırlık-

(Devamı sayfa 2'de)

● Öğretmen ve memurların dikkatleri personel kanununa çevrildi, acaba...

Yeşil bayraklı zihniyete karşı olan İhsan Dernekbaşı için

DANIŞTAY YÜRÜTMEYİ DURDURDU

Tekbirli ve ilahili geçit

Burdur Orta Okulu Müdürü İbrahim İhsan Dernekbaşı Millî Eğitim Bakanlığının 15.7.1968 tarih ve 17127 sayılı kararıyle Zile Lisesi Fransızca öğretmenliğine nakledilmişti. Bu işlemin nedeni üyemizin 19 Mayıs Bayramında İmam - Hatip okulunun tekbirli, yeşil bayraklı ve ilâhili resmi geçitine karşı çıkmış olmasıylı. Program dışı yapılan bu gösteri için İ. İhsan Dernekbaşı'nın Millî Eğitim Müdürlüğüne yazdığı uyarı yazısı, kısaca üyemizin yeşil bayraklı zihniyete karşı oluşu işinden ve yerinden tedirgin olmasına yol açmıştı. Esasında üyemizin yeşil bayrağın gölgesinde geçit yapan körpecik çocuklar değil, bu davranışı körükliyerek gayrimeşru çıkarlarının korunması için militan yetiştiren egemen sınıfların doymak bilmiyen iştahı karşı çıkmaktadır. Danıştay'ın yürütmenin durdurulması konusundaki kararı, egemen sınıfların kendi sınıf çıkarları için vermekte oldukları savaşın bu kesiminde yenik düşmelerine yardımcı olacaktır.

ÖNCE AÇIĞA SONRA NAKİL

TÖS Kütahya Şubesi başkanı Erdoğdu Yılmaz Kütahya

(Devamı sayfa 4'de)

Ankara'da bir Oyun: TENEKE

Geçen yıl yurdun pek çok yerinde "Devri Süleyman" adlı oyunu, "Danıştayın yüksek müsadesiyle" gümbür gümbür oynayan Halk Oyuncuları, bu yıl biraz daha çoğaldılar ve iki grup oldular. Bir grup İstanbul'da "Devri Süleyman"ı, bir grup da Ankara'da "Teneke"yi oynuyor. Teneke, Yaşar Kemal'in oyunu. HO'cular bunu da "Devri Süleyman" gibi başarıyla oynuyorlar. Herkes geliyor, görüyor. Ucuz öğrenci matinelerin de genç üniversiteliler geliyor, görüyor. Kimi göz yaşı döküyor, kimi alkış tutuyor, kimi de ayağa kalkıp: "Sosyalist Türkiye! Sosyalist Türkiye!.." diye bağırıyor. Teneke, özlü ve güzel bir oyun, Anadolunun kaymakam ve ağa gerçeğini HO'cuların kan ter içindeki gayretleriyle gözler önüne seriyor. Sanki Kadirliden getirilmiş sahici tipler canlı canlı sahneyi ve gönülleri dolduruyorlar. Ama bir derdimiz var: Bu güzel oyun insanın boğazından geçmiyor. Keşki bu oyunu uzak kasabalardaki, kuş uçmaz kervan uğramaz köylerdeki öğretmenlerimiz ve yoksul halkımız da görebilse. Onlar da etkilense. Onlar da ayağa kalkıp alkış tutsa, göz yaşı dökse ve: "Sosyalist Türkiye! Sosyalist Türkiye!.." diye bağırabilse...

TÜRKEŞ'E CEVAP

Amasya'da yayınlanan Milliyetçi Öğretmenler Derneğinin gazetesi Bozkurt'ta bir yazı okuduk. Bir partinin başkanı olan Alpaslan Türkeş derneklerini ziyaret etmiş. Bir de konuşma yapmış. Demiş ki: "TÖS'ün üst ve alt idareci kadrosunda müseccel komünistler vardır. Teşkilâtı buna göre yönetmektedirler... Çoğunluk gaflet içinde bundan habersizdirler..."

(Devamı sayfa 4'de)

Danıştay'a İtaat Sadece Özel Okullara izin vermek olmaz

ÖZEL OKULLAR DERHAL DEVLETLEŞTİRİLMELİ

İstanbul'da Özel Yüksek Hukuk Okulu açılması girişimine karşı çıkılması üzerine Milli Eğitim Bakanı TRT ye şu demeci vermiş. "Bizim yeteri kadar Hukuk Fakültemiz ve Hukuk öğrenimi ya-

(Devamı sayfa 4'de)

● Bozuk eğitimin sonuçları Boykot, Boykot.

BOYKOTLAR BİTİYOR YENİDEN BAŞLIYOR

Gazi Eğitimle birlikte öteki eğitim enstitülerindeki boykotlar durmuş, fakat bu sefer Üniversite boykotları yeniden başlamıştır. Gazi Eğitim Enstitüsü öğrencileri ve öğrencileri de içine alan bir ortak komisyon, boykotlarının sona ermesiyle ilgili bildiri ve karar metni yayınlarken, açılan Özel Hukuk Yüksek Okulları nedeniyle üniversiteli gençler de: "Özel meclis ne zaman? Özel mahkemeler ne zaman?" diye sormaktadırlar. Eğitim hayatımız bir keşmekeştedir yani. İşte Gazi'lilerin söyledikleri:

"Öteki Enstitülerin öğrencileriyle dayanışarak 17 gün sürdürdüğümüz boykotu en

(Devamı sayfa 4'de)

—oOo—

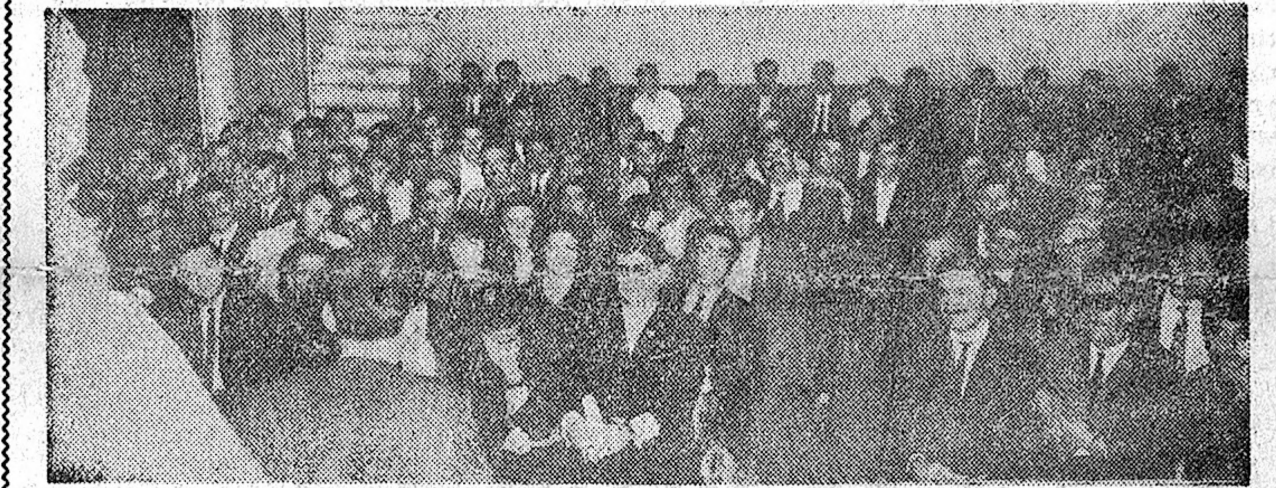
Doç. Dr. Koçtürk'ün başına Yeni çoraplar örülüyor

Kasım ayı içinde üst üste kıyım haberleri getirdi. Kütahya TÖS başkanı Erdoğdu Yılmaz, Burdur TÖS Sekreteri Korkmaz Yıldırım, Çanakkale'de üyemiz H. Hüsnü Başaran başka yerlere sürgün edildiler. Seçimler geliyor ya, particiler varlığını fazla gördükleri öğretmeni sürdürmeye hız verdiler.

Hadi diyelim ki politik bir organ olan Bakanlık böyle yapıyor. Ya Üniversiteye ne oluyor? Orada da öğretmen kıyımı! TÖDMF'nin İkinci Başkanı, TÖS'ün Onur Kurulu üyesi ve Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Biokimya Enstitüsü Beslenme Uzmanı Doç. Dr. Osman N. Koçtürk de kıyıma uğradı. Hem onunki Bakanlığa bağlı öğretmenlerin kıyılmasına benzemiyor. Katmerli ve sinsi bir kıyım...

Türk öğretmeni, Türk gençliği Türk işçisi ve kamu oyu, Koçtürk'ü çok iyi tanır. Yıllardır onları gıda emperyalizmi konusunda aydınlatmak için çok çaba harcamıştır. Kendisini bu konuların topluma mal edilmesi için tüketen Koçtürk, bundan dolayı yıllardır ağır baskılar altındadır. Kavuşması gereken yeni hakları verilmediği, gibi elindeki eski hakları da sık sık alınmak isteniyor. Bazan alınır da. İnsana hayretler veren bir hikâyesi vardır Koçtürk'ün:

(Devamı sayfa 4'de)

● Bölge seminerlerinden birinde TÖS'lü öğretmenler konuşmacıyı izliyorlar.

Genel Başkanın Gezileri

Genel Başkan Fakir Baykurt Yürütme Kurulunca daha önceden düzenlenen bir programla 11 Kasım ve 20 Kasım 1968 arasında bir Trakya gezisi yapmış, bu gezide 15 şubeyi ziyaret etmiş, akşamları halkın ve öğretmenlerin katıldığı toplantılar düzenlemiştir. Başkan, bu arada okulları da

(Devamı sayfa 4'de)

başyazı

MARATON

FAKİR BAYKURT
GENEL BAŞKAN

Atletizm sporlarının türlüsü var. Yüz metre, dört yüz metre... Ve engellisi engelsizi... Bunları hızla, ve kısa sürede koşar, sonucu alırsınız. Birinci, ikinci, sonuncu olursunuz. Bir de maraton var. Uzun süren bir eski Yunan savaşından gelen bu koşu dört yüz metrelik filân değil, binlerce metrelik bir koşudur. Buna soluğu sağlam olanlar girer. Soluğu zayıf olanlar yarı yola varmadan dökülür ve yarıştan çekilirler.

Sendikacılıkta TÖS'ünki tam bir maratondur. TÖS'e baştan katılan koşucular olduğu gibi, yeni katılanlar ve katılmayanlar var. Bunlar arasında daha şimdiden: "Eee, daha koşacak mıyız? Hani Paso indirimi, hani ilâç, hastane? Personel Kanunu bile çıkmadı!..." diye hırçınlaşanlar var.

Uzun koşucuların hedefi büyük ve temel hedeflerdir. Öğretmen sorunu, küçük hedeflerin alınmasıyla sonuçlanacak sorunlardan değildir. İşte 1969 Bütçesi de açıklandı. 657'nin uygulanmasına ilişkin malî kaynaklar yok. Özel sektörü desteklemek için 700 milyon lira var da, öğretmenlere yetmiş kuruş yok. Bu yoklukta bir zam sağlayın, fiatlar hemen yukarı fırlar. Biz meslek hayatımızda az mı "zam" gördük? Sonuç hep zararımıza oldu. Piyasada fiatları düzenleyen güçler, malî kaynaklarımızı darlaştıran güçlerdir. İster işçi, ister memur, sendikal savaşı, zam hedefine göre değil; fiat ve para hareketlerine etkili olabilecek temel hedeflere göre ayarlamak ve yürütmek zorundayız.

Nedir bu temel hedefler? Bir buçuk yüzyıldır ülkemiz dış ticaret yoluyla habire sömürülüyor. Bu yüzden gelişemiyoruz. Gelişemediğimiz için geri ve yoksuluz. Pahalı dış mamûllerin kârı bizde kalmıyor, dışarı gidiyor. İçerde tarımı verimli kılacak ve fabrika malı üretecek bir endüstrileşmeye gidemiyoruz. Üretim az. Aç kaldığımız yıllar oluyor. Bu koşullar bir çelik çerçeve gibi bedenimizi sarmış. Bu çerçevenin kırılması gerek. Bu savaşı bütün devrimci güçler verecek. Biz de uyarıcı ve devrimci bir eğitimle kafaları bu savaşa hazırlayacağız. Kafaları komplekse batmış yöneticiler buna "politik faaliyet" diyecekler, "Anarşi tahrikçiliği" diyorlar. Değil!

Sendikamızı bu savaşta öğretmene destek olabilecek biçimde geliştireceğiz ve çalıştıracağız. Buna da yanlış diyorlar. Değil. Bütün öğretmenler bu amaçlar için bir sendikada toplanıp biribirlerine destek olabilirler. Karşımıza, "Bilimseldir" diye hademe sendikacılığı çıkarıyorlar. Kim diyor bilimseldir diye? Bakanlık, hükümet! Devlet personel Dairesinin hazırladığı sınıf tüzüklerine bakın: Bizi ikiye üçe bölmüşler. Neden? bütünlüğümüz iyice yok

(Devamı sayfa 2'de)

ÖZÜR: 19. sayımızda "Atatürk gibi" başlıklı yazımızın II. paragrafındaki son cümlenin doğrusu "Buna büyük ölçüde ihtiyacımız var" dır.

Başyazı gazetemiz adına yazılmıştır. Dizgi hatasından ötürü Fakir Baykurt imzası konmuştur. Düzeltir, kendisinden ve okuyuculardan özür dileriz.

TÖYKO Karneleri İlgi Gördü

TÖYKO'nun yeni proğrama uygun iyi kaliteli karne yapması Türkiye çapında ilgiyle karşılanmış ve çeşitli illerden siparişler gelmeğe başlamıştır. TÖYKO'nun karneleri ilk ve ortaokullar için iyi ve ucuzdur. TÖYKO, karne basımından kâr düşüncesinden çok öğrencilere ucuz karne yapmayı ön planda tutmuştur.

Öğretmenin ekonomik ilk kuruluşu olan (TÜM ÖĞRETMENLER SINIRLI SORUMLU YARDIMLAŞMA VE TÜKETİM KOOPERATİFİ), kısa adı TÖYKO, öğrencilere ucuz defter sağlama girişiminde de başarılı olmuş, geç kalmakla beraber bu konuda da hizmette bulunmuştur.

Tüm öğretmen ve öğrencilerinin TÖYKO'nun girişimine yardımcı olmaları kendi yararlarınadır.

TÖYKO'DAN MEKTUP:

BAZI ARKADAŞLAR AYIP EDİYOR

Ama Savaş Devam Ediyor

OSMAN BOLULU
TÖYKO YÖNETİM
KURULU BAŞKANI

SİZDEN GÜÇ ALDIK:

Türk Öğretmeni, başkasına el açmaktan kurtulmak için ekonomik birliğe karar verdi: Nisan 1967'de Tüm Öğretmenler Sınırlı Sorumlu Tüketim ve Yardımlaşma Koope-

(Devamı sayfa 4'de)

Emperyalizmin Can alıcı Hizmetleri

Dünyamız öyle bir yaşam sürüyor ki adını takmak zorlaştı. Beyaz kömür çağı mı demeli, Atom devri mi? Yoksa füze dönemi mi? Uygarlık öyle gelişmiş öyle hızlanmış ki bir niteliği belleyip benimseyenedek bir başkası onu silip süpürüyor.

Bloklar çağı yaşıyor insanlar. Batı bloku diyoruz, Demokrasiler takımı, doğu bloku diyoruz, Sosyalistler ekibi kuruluyor. Üçüncü Dünya deniyor bağımsızlar grubuna. Uluslar yarış halinde. Önde gidenler, gelişip yükselenler

Öğretmene Mektup

«TÖS» ÜSTÜNE

İ. Safa GÜNER
TÖS. II. Başkanı

Bu "TÖS" elinizdeki gazetedir. Türkiye Öğretmenler Sendikası değil de, onun yayın organı. Böyle bir yayın organı çok istendi Sendika iki yılını doldurmuştu, ancak haber mektupları, bültenler ile haberleşiliyordu. Bu durum çok üyelerimiz tarafından kınanıyordu. "Tüm üyelerin eline ulaşabilen bir yayın organımız olmalıdır" deniyordu. Bunun günlük, hiç olmazsa haftalık olmasını isteyenler vardı. Genel Merkez gerçekçi bir tutumla 15 günde bir olmak üzere "TÖS"ü yayınlamaya karar verdi. İşte 20. sayısı elinizde!...

Yayın organı, bir kuruluş için gerçekten gerekli ve yararlıdır. Ne var ki okunursa, değerlendirilirse bu yargı doğrudur. Ya okuyucuya ulaştırılmaz, ya da eline alanlar koca başlıklarına bakarak dudak büküp bir yana atarlarsa tüm emekler, ve de tüm giderler boşadır.. Okunması, değerlendirilmesi, sevilmesi, aranması, beklenmesi ve de beslenmesi için belli nitelikler istenir. Bu doğrudur. Okunması, okuyabilecek okuyucuya bağlıdır. Okuyan duvar takvimindeki yemek listelerini bile okur. Okumanın tadını almayan Nobel armağanı alan sanat yapıtının bile yüzüne bakmaz. Demek ki okunmak, istekli bir okuyucu bulma şansı ile bağıntılıdır. Değerlendirilmek ise, okuyucunun ölçüleriyle ilişkilidir. Mutlaka da iyi sayılması şart olmadığı gibi her zaman da bu beklenmez. Kusurlarını bulmak değerlendirmenin asıl özelliğini gösterir. Kusurlarını bulmak ve giderilmesine katkıda bulunmak ta olumlu kişiliğin gereğidir.

Bir yayın organının sevilmesi bambaşka bir şeydir. Sevgi, kişilere göre değişen bir duyarlıktır. Aynı şey bir kişi tarafından sevildiği halde bir başkasınca yerilir. Bu temelinden subjeye dayalıdır. Onun için tümü ile sevilmese de değişik köşeler değişik kişiler için sevimli yada sevimsiz olabilir. Ağır basan yan esastır. Aranması, beklenmesi buna bağlıdır.. Asıl olan ilgidir. Öyle isteklerle karşılaşıyoruz ki, ilgi yönünden insanı umutsuzluğa götürüyor. Bu olmayınca yani ilgi kurulmayınca ne okumak, ne değerlendirmek, ne sevmek, ne aramak, ne de beklemek aranmaz. Pek tabii olarak ta beslenme akla bile gelmez. Bu neye benzer.. Hani Sadrazam Paşa Vali Paşaya sormuş: "Neden karşılanmamız için top atılmadı?" Vali paşa özrünü affettirmek için: "On neden var paşam." demiş. "Birincisi barut yok!.. Ötesini bilirsiniz. İlgi barut gibidir!.."

İlgiden yakınmak bitecek gibi değil. Tüm üyeler, hatta şubelerde yönetim görevi alanlar telefon açarlar. "Şubeler

(Devamı sayfa 2'de)

onbeş günün OLAYLARI

Uluslararası Gençlik Semineri

Geçtiğimiz 15 günün sessiz başlayıp sessiz biten lâkin nitelik yönünden üstün önem taşıması gereken olay "Uluslararası Gençlik Semineri" çalışmalarıdır.

Semineri, Türkiye Milli Gençlik (TMGT) ile Orta Doğu Teknik Üniversitesi Öğrenci Birliği birlikte düzenlediler. Avrupa ve Asya ülkeleri Gençlik Kuruluşları da seminere çağrıldı.

Seminer 18 Kasımda başladı. 24 Kasım da bitti.

İsveç, Romanya, Kıbrıs, Pakistan, Portekiz temsilcilerinin de katıldığı seminer de çağımızın en önde gelen sorunları yetkili bilim adamları tarafından incelenip raporlar halinde sunuldu.

Yurda ve dünyaya yararlı

(Devamı sayfa 4'de)

Düzen Köşesi

DÜZENİN KÖKLERİ

ARİFOĞLU

Düzenden yakınanlar pek çok. Bunlar arasında politikacı olan da var, olmayan da! İktidar ekibine dahil olanlarda bile düzenden şikâyetçiler görülüyor. Hele muhalefettekiler durmadan düzen yıkıp dururlar. İki ekipte de diller aynı ama, emeller başka!..

İktidar yanlısı olanlardan sızlananlar ya kabineye girememiştir, ya ürün derememiştir. Bunlar köşe kapmaca oyuncularıdır. Kendilerine daha yağlı bir kuyruk daha loş bir köşe ararlar.. Onlar için dü zenin iyisi budur. Muhalefet ise bir kalenin fethi peşindedir. Ya içinden ya dışından!.. Kaleyi fethedip yerleşmektir emeli!..

Bir halk vardır ki düzenden yakınan ekmek için, aş için, iş için dövünür halk.

Düzen, bozuk düzen! Adalet aranır, eşitlik aranır, özgürlük aranır, refah aranır. Mutluluk aranır. Biri yer biri bakarsa kıyamet kopar sanılır. Bir bakanı bulunan bir yiyene bir ne diyebilir.

Düzenin kökleri öyle derinlerde öyle karanlıklarda ki, ipin ucunu kimse bilemiyor. Asıl sömüreni bulmak için bu kök leri bilmek gerek.

Derler ki bu düzenin iskeleti emperyalizmdir. Bu nasıl beslenip, gelişiyor. Serilip serpiliyor da bir ülkeye kök salıyor.. Şu belge bize ışık tutabilir:

"CIA YABANCI ÖĞRENCİLERİ NASIL BİRER VATAN HAİNİ HALİNE GETİRİYOR"

Amerika'da Türk Öğrenci ve Mezunları Kültür Derneğinin dergisi ORTAM'dan alınan aşağıdaki yazı, Amerika'ya bol sayıda yüksek öğrenime giden Ağın'lı öğrenciler, ayrıca bütün Türk öğrencilerine, bu cins tuzaklara düşmemelerini sağlamak amacıyla dergimize aktarılmıştır.

Aşağıda tam çevirisini sunduğumuz yazı "Ramparts" dergisinin Nisan 1967 tarihli sayısından alınmıştır.

CIA halen Amerika Birleşik Devletleri içinde bir büyük kampanya yürütmektedir. Bu kampanya, Amerika'da okumakta olan yabancı öğrencileri kendi ülkeleri aleyhine çalışan casuslar olarak yetiştirmek ve gerekirse bu iş için şantaj yapmaktan ibarettir. Bu programı yürütmeye altı tam zamanlı ajan ayrılmıştır, bunlar CIA bölge dairelerine bağlı olarak çalışmaktadırlar. Bu ajanlar yabancı öğrenciler arasında yeni kabiliyetler bulabilmek için üniversite üniversite dolaşmaktadırlar.

Üniversitelerde faaliyet gösteren ajanlar Savunma Bakanlığı perdesi altında çalışırlar. Üzerlerinde Savunma Bakanlığı tarafından sahte bir isme çıkarılmış kimlik taşırlar.

CIA "ulusal çıkar" prensibi ile kendisiyle işbirliği yapan kurumlar ve profesörlerle birlikte çalışmakta ve böylece ajanlarını bunların bildiği, iş çıkması umulan öğrencilere yöneltmektedir.

CIA'nın öğrenci elde etme işlemlerini bilen bir kaynak, bu işin nasıl yapıldığını dergimize anlatmıştır.

Ajan öğrenciye telefon etmekte, kendisinin Savunma Bakanlığından olduğunu söylemekte ve yabancı öğrencilerin Birleşik Devletlerdeki durumlarıyla ilgilenmekte olduğunu belirtmektedir. "Sizinle müşküllerinizi konuşmak isityorum, böylece gelecek öğrencilere de yardımcı olmak imkânımız olacak" şeklinde bir konuşma öğrenciyle ilgi kurmanın yollarından biridir. Eğer öğrenci müsait görünüyorsa ajan derhal bir randevu alır. İlk görüşmede, ajan öğrenciyi tartar; eğer öğrenciyi müsait görürse ikinci bir buluşma düzenler. Böylece bir sıra buluşmalar düzenler, bu görüşmelerde ajan (gerçek kimliğini ortaya koymaksızın) öğrencinin siyasî görüşlerini tartar; bu sırada "firma" öğrenci hakkında emniyet kontrollerini yapmaktadır.

Bu şekilde ilişki kurulduktan sonra, ajan öğrenciden küçük bir hizmet yapmasını ister, bu hizmet mukabili öğrenci "masraflara" karşılık olmak üzere 10 - 20 dolar gibi bir parayla "mükâfatlandırılır". Ne var ki öğrenciye üzerinde "yapılan hizmetlere karşılık" yazan bir resmî makbuz imzalatılır. Bundan böyle eğer öğrenci meseleyi açığa vurmaya kalkarsa, imzaladığı bu belgenin kendi hükümetinin elçiliğine verilebileceği tehdidi altında tutulabilir.

Nihayet öğrenciye kendi ülkesi aleyhinde çalışması teklifi resmen yapılır, tabii aynı zamanda yılda 10.000 dolara varabilen dolgun para teklifi de yapılır. Genellikle, eğer öğrenci işin bitiminden sonra Birleşik Devletlerde kalmak istiyorsa, bunun resmen sağlanması işi de pazarlığa dahil edilir. Öğrenci çalışmayı kabul ederse, ajan öğrenciye kendi el yazısıyla sözleşmeyi yazdırır ve böylece anlaşma geri dönülmez bir şekilde yapılmış olur. Sözleşme imzalandıktan sonra öğrenci artık CIA'nın elindedir, sözleşmenin bir kopyasının öğrencinin ülkesinin elçiliğine verileceği tehdidi daima başındadır.

Bu Allerji Nereden ?

Siyasi partiler, "halkı uyartırlarsa, uyanan halk bizi seçmez", "Dış sermaye" ve işbirlikçileri "halk uyanırsa at oynatamayız" diye, tefeciler "sosyal adalet gerçekleşirse fakirlik kalmaz, o zaman faizcilik edemeyiz", Karaborsacı "Yasalar tarafsız uygulanırsa halimiz harap olur". Yabancı şirketler "bizi kovarlar", Amerika, "halk uyanırsa barış gönüllülerimizi, uzmanlarımızı, filomuzu, üstelirimizi kapı dışı ederler", şeriatçılar, "halkı köleliğe doğru götürdüğümüzü anlarlarsa arkamızdan kimse gelmez" diye TÖS'e saldırmaktadırlar. Ya bu aylık geçimini zor sağlıyan ve dar gelirli müfettişim ne diye ve kimin için TÖS'e saldırıyor? Bu allerji nereden geliyor?

Her halde bilinçsizlikten doğan allerji.

(TÖS) Genel Başkanı Fakir Baykurt, 26 Eylül ve 20 Ekim 1968 tarihleri arasında Doğu ve Güneydoğu Anadolu illerinde bir geziye çıktı. TÖS şubelerine uğradı, öğretmenlerle ve halkla ilgi kurdu. Halkında katıldığı toplantılarda konuştu.

Toplumun sorunlarını ve bugünkü eğitim ve öğretim programlarını, Türkiye'nin ekonomik, sosyal, kültürel, tarihi ve coğrafî durumlarını bilmeyen yabancı uzmanlara hazırlatıldığını bu yüzde de bir çok aksaklıkların meydana çıktığını kanıtlariyle açıkladı.

"Bu arada 1948 İlkokul programında, Fransız devrimi ve etkileri, yurttaşların devlete karşı ve devletin yurttaşlara karşı ödevlerinin bulunduğu, halde 1962 program taslağında Fransız devrimi ve etkileri adlı konunun çıkarıldığı, TÖS'ün uyarışı ve direnişinin sonucu 1968 ilkokul programına alındığı, buna karşılık bu kezde "devletin yurttaşlara karşı ödevleri" kısmının unutularak veya kasıtlı çıkarıldığı görülmektedir." dedi.

TÖS'ün bilimsel çalışmalarını dile getiren Genel Başkan, bu gerçekleri gazete sütunlarında yazılariyle, topluluklarda konuşmalariyle defalarca açıkladı. Milli Eğitim Bakanlığı ve sorumluları sus mayı seçtiler. Her nedense kraldan fazla kralcı olan bazı ilköğretim müfettişleri, Fakir Baykur't bilgisizlikle ve TÖS'ü de samimiyetsizlikle suçlamaya kalkmışlar ve bakanı savunmaya çalışmaktadırlar.

Her gittikleri yerlerden öğretmenlere "Fakir Baykurt, programı eleştirmeden veyahut kasıtlı olarak kötülemektedir. TÖS, milli eğitimle ilgili olarak yapılan her yeniliğin karşısına çıkmaktadır. Eğer 1968 programını iyice eleştirselerdi göreceklerdi ki devletin yurttaşlara karşı ödevleri 1948 - 1962 programlarında da yoktu. Fakat bu konu hükümetin görev kısmındadır." Gibi bir sürü suçlamalarda bulunmaktadırlar.

TÖS Genel Başkanının kültürlü olup olmadığını savunmayacağım. Kendi teftiş bölgelerinde ve öğretmenler arasında dahi adı duyulmayan, ancak günün geçerli olan bir gerici gazeteyi cebinde taşımaktan başka aktüaliteyi, basını ve mesleki yayınları izlemiyen bu müfettişleri de yermiyeceğim. Her iki tarafın kültür durumunu toplumun değerlendirmesine bırakarak, İlk okul programlarındaki konulara değinmeye çalışacağım:

I - a) 1958 baskılı 1948 ilkokul programının 136. sayfasında "Fransız devrimi ve etkileri" var.

b) Ayni programın 156. s. "Devletin yurttaşlara karşı ödevi" var.

c) Ayni programın ayni sayfasında "Yurttaşların devlete karşı ödevi" var.

II - a) 1965 baskılı 1962 program taslağından 49. s. "Devletin yurttaşlara karşı ödevi" var.

b) 1965 baskılı 1962 program taslağından 49. s. "Yurttaşlarında devlete karşı ödevi" var.

c) 1965 baskılı 1962 program taslağından 49. s. "Fransız devrimi ve etkileri" yok.

III - a) 1968 programının 78. s. "Fransız devrimi ve getirdiği yeni fikirler" var.

b) 1968 programının 80. s. "Yurttaşların devlete karşı ödevleri" var.

c) 1968 programının 80. s. "Devletin yurttaşlara karşı ödevi" yok.

Her üç programa göre hazırlanan ders kitaplarında bu konular var. Ama 1968 programında "Devletin yurttaşlara karşı ödevi" yoktur.

TÖS genel başkanı, bu programları bilimsel eleştiriden geçirmek suretiyle konuşmuştur. Keza bu ilköğretim müfettişleri devletle hükümet kavramlarını da birbirine karıştırmaktadırlar.

"Devlet: belirli sınırları içinde toprağı olan, hükümet idaresinde kanunlara göre örgütlenmiş, tam bağımsız topluluklara" denir. Devletin amacı "hukuk kurallarına bağlı kalarak kamunun dışarıda ve içeride güvenliğini sağlamak, refah ve saadetini sağlamaktır." Bu vesileyle devletle yurttaşlar arasında ilişkiler vardır.

Yurttaşlar, devletlerini çağdaş uygarlık düzeyine çıkarabilmek için (vergi verir, yasalara uyar, askerliğini yapar, seçim hakkını kullanır.) Ama buna karşılık yurttaşlarda devletten istekleri olacaktır.

a) Yurttaşlar askerlik yapar ama devletten iç güven, düzen, milli bağımsızlık ister.

b) Seçim hakkını kullanır ama, hürriyet, sosyal adalet, kendinden yana yasa ister.

c) Vergi verir ama, iş, okul ve eşit okuma olanaklarını, hastane, yol su, elektrik ister.

Bu duruma göre, yurttaşların askerlik sürelerini, yurdun savunmasını, vergilerin alış, şekilleri ve nisbetleri, seçilme ve seçme hakkının nasıl olacağı yasalarla belirtilir.

Yine yurttaşlara gerekli olan milli bağımsızlık, iç güven, iş, okul vs. işler içinde gelir kaynaklarının temini (Bütçe) de yasalarla olur. Yasaları B. M. Meclisleri yapar.

Görülüyor ki Yurttaşla devlet ilişkileri vardır. Hükümet ise Yasa organının yaptığı yasaları yürütmekle yükümlüdür.

Şimdi yurttaşlara devletin kendisine olan ödevleri öğretilmelidir ki: Gittikçe artan işsizlik, çoğalan özel okullar, buna karşılık gerileyen devlet okulları, yok olan okuma olanakları, yurdu saran yabancı sermayeyi ve şirketleri, buna karşılık ezilen Türk sermayesi ve şirketleri nedenlerini sorabilsinler.

Keza o ilköğretim müfettişleri diyorlar ki: "TÖS milli eğitimle ilgili her yeniliğin karşısındadır." Eğer zamanları varsa -ki var- ve korkmuyorlarsa TÖS'ün tüzüğünü, çalışma programlarını ve devrimci eğitim şûrasının kararlarını okusunlar. O zaman TÖS'ün ilerleme özleminin içinde, kendileri de aksi yönde olduklarını göreceklerdir.

Kaldı ki TÖS, Anayasadaki reformların gerçekleşmesi, sosyal adalet ilkelerine uyulmasını Türk halkının sefaletten kurtulması için çaba gösterir ve kıyıma uğrarken, bu müfettişler yasal haklarını bakanın korkusunda kullanmaktan sakınmışlardır. Hani 1967 yılın sonlarında Milli eğitim bakanı tüm valiliklere bir genelge gönderir, "Müfettişler mesleki örgütlerde faal görev alamazlar, alanlar hemen müfettişlikten ayrılsınlar."

Bu emir üzerine yasal haklarla genelgeli emirleri birbirinden ayıran bir çok bilinçli ilköğretim müfettişleri, mesleki örgütlerde görev almayı ve girmeyi kutsal görev saydılar. Bir kısmı da hemen "başüstüne" diyerek bakanın emrinde ve mesleki örgütlerin karşısında yer aldılar.

Her devire ve siyasi partilerin havasına uymayı bilen bu müfettişler, teftiş şefi olabilirler, müdür yardımcısı, müdür, hattâ müsteşar olabilirler. Ama halktan ve devrimlerden yana olmayı şüpheli görülür. Çünkü çıkar her zaman geçerli olan ve ödün vermeyi zorunlu kılan bir yöntemdir.

Halbuki TÖS programiyle ve eylemiyle halkın yanındadır. Halka dönük bir eğitim, ekonomik, sosyal düzen istediği ve çaba gösterdiği içindir ki kişisel çıkar peşinde koşanların saldırısına uğramaktadır.

Siyasi partiler, "halkı uyartırlarsa, uyanan halk bizi seçmez", dış sermaye ve işbirlikçileri "halk uyanırsa at oynatamayız" diye, tefeciler "sosyal adalet gerçekleşirse fakirlik kalmaz, o zaman faizcilik edemeyiz", karaborsacı "yasalar tarafsız uygulanırsa halimiz harap olur", yabancı şirketler "bizi kovarlar", Amerika, "halk uyanırsa barış gönüllerimizi, uzmanlarımızı, filomuzu, üslerimizi kapı dışı ederler", şeriatciler, "halkı köleliğe doğru götürdüğümüzü anlarlarsa arkamızda kimse gelmez" diye TÖS'e saldırmaktadırlar. Ya bu aylık geçimini zor sağlıyan ve dar gelirli müfettişim ne diye ve kimin için TÖS'e saldırıyor? Bu allerji nereden geliyor?..

Her halde bilinçsizlikten doğan allerji.

H. Nedim Şahhüseyinoğlu
MALATYA

Yavaşlayan Tempo

TALİP APAYDIN

Cumhuriyetin ilk yıllarındaki eğitim çalışmalarını o yılları yaşıyanlar anlata anlata bitiremezler. Okuma yazma seferberliği, halk dershaneleri, okullar, gece gündüz demeden gürül gürül okuyan kadın erkek, genç yaşlı yurttaşlar. Başöğretmen Atatürk, bütün aydınlar, bir gayret, bir heyecan... "Kalkınacağız, çağdaş uygarlığın üstüne çıkacağız, tek yol bilim yolu... yenileşmek, asrileşmek. Kitaplar, gazeteler, makaleler... Kültür işleri, eğitim işleri..."

Denilebilir ki Türkiye'nin nabzı hızlı hızlı atıyordu. Ve çalışmaların başında eğitim işleri geliyordu. Eğitimsiz kalkınma olamazdı Herkesin dikkati oraya çevrikti. Tüm ulus okutulacaktı, uyandırılacaktı. Yeni insan kişiliğine sokulacaktı. Çağdaş uygarlığa ulaşmanın başka yolu yoktu. Devlet yoksuldu, eğitim harcamalarına fazla bir para ayrılmıyordu ama heyecanın derecesi yüsekti. Ucuz yapılar, basit araçlar yetiyordu. Biz 940 lara, 42 lere yetiştik. Öğretmenler geceyi gündüze katmışlardı. Müdürler uyku dinek bilmiyordu. Genel Müdür kendi koltuğundan çok okulların tahta sıralarında oturuyordu. Kendi yatağından çok kasaba otellerinde yatıyordu. Altında eski bir cip, illerden illere, okullardan okullara koşuyordu. Valiler, kaymakamlar, bakanlar... Okul diyor, eğitim diyor, başka bir şey demiyordu. Devlet başkanı üç cümlesinden birini eğitime ayırıyordu. Gazeteler, dergiler, eğitim haberleriyle dolup taşıyordu. Okullarda, enstitülerde her gün bir konuk, her gün bir yetkili çalışma temposunu arttırmağa çalışıyordu. Derslerde durmadan "okutacağız, uyandıracağız, kalkınacağız" ateşi yakılıyordu.

Öğretmenler köylere koşarak gidiyorlardı. Dağlarda, bellerde her yıl yüzlerce yeni okul açılıyordu. Öğretmen öğrencisi bir heyecan içindeydi. Bu heyecanın rüzgârı tâ yukarıdan, Ankara'dan geliyordu. Büyük kent okullarından en uzak köy okullarına kadar "şimdi kapı açılıverir, Bakan girer içeri, belki Genel Müdür, hatta belki Cumhurbaşkanı" kanısı yerleşmişti. Okullarda, öğretmen odalarında paradan, sıradan, avantadan değil, çalışmaktan, başarıdan, verimden söz edilirdi. "Milli eğitim, milli ihtiyaçlar, okuma yazma oranının hızla yükseltilmesi" ilgili ilgisiz herkesi düşündüren konulardı. Başyazarlar, yazarlar, bilim adamları, sanatçılar dönüp dönüp bu konuyu işlerlerdi. O yıllar fudboldan daha önemliydi ülkemizde eğitim işleri.

Bakanlığımızda yabancılar yoktu Böyle koca koca lüks yapılar kurulmamıştı. Çocuklarımıza yabancı artığı süt tozu içirilmezdi. Proğramları kendimiz yapar, dersleri kendimiz okuturduk. Öğretmenler daha dinamik, daha ülkücüydüler. Öğrenciler daha çalışkandı. Belki analar babalar daha dikkatliydi. Verim yüksekti. Okuma yazma oranındaki artış hızlıydı.

Şimdi ne oldu böyle? Nedir bu çözülme? Tempo gittikçe yavaşlıyor. Herkeste bir durgunluk, bir yılgınlık. Bir kendi haline bırakılmışlık. Yukarıdakilerde bir tahammülsüzlük, aşağıdakilerde bir bezginlik...

Ne oluyor böyle?

Başyazı

(Baştarafı sayfa 1'de)

olsun, zayıf ve etkisiz düşelim diye. Bunu doğru bulup hademe örgütlenmesi yapanlar var. Hiç insan örgütlenme plânını işverenden mi alır? Alırsa o örgüt etkili olur mu? İlerde federasyon ve konfederasyon kurarız diyorlar. Zaten işverenlerimiz de böyle istiyorlar. Çünkü federasyonlar ve konfederasyonlar birer çıkmazdır. Bol bol tartışma yapalım, para, emek, zaman ve fırsat kaybedelim, kendilerine karşı çıkmayalım; böyle istiyorlar.

TÖS felsefesinin farkı işte burada: Demokratik işleyişi olan "Tek ve Güçlü Sendika" olalım. İlk, orta, yüksek demeden, birlikte savaşalım. Yurdun temel sorunlarına sımsıkı bağlı olan maaş sorunumuz, sağlık sorunumuz, eğitimin halka ve yurt çıkarlarına dönük uygulanması, meslek güvenliği; bunların hepsi ortak. Hangi kademenin maaşı Tıp Fakültesinden aldığımız raporda belirtilen 1923 lira 60 kuruştan yukarda? Ek ders, eğitim ödeneği, atölye zammı bunu kapatır mı? El ele verip "Grev hakkı" sağlayıcı etkinliklerde bulunanlım. Baskı gücümüzü kullanalım. Parça parça olursak gücümüz olur mu?

Bir örnek üzerinde konuşalım: İsveç memurları da '0 - 40 yıl önce tıpkı bizim gibi başladılar. İki yüzden fazla sendikaları vardı (Bizim 430 tane). 1936'da başlatılan bir savaşla ancak 1966'da memur sendikası sayısını 34'e indirdiler ve grev hakkını elde edebildiler: Tam otuz yıl! Biz daha erken birleşelim, daha erken alalım. Grev hakkı aldıktan sonra grevde neler neler olur...

Ana felsefesi bu olan bir sendikada üye olmak zordur. Bu yüzden TÖS üyesine baskı yaparlar. TÖS üyesini çok sürerler. TÖS üyesine müdürlük müfettişlik vermezler. Meslek ahlâkı bozuk bazı âmirlerini kullanıp eziyet ettirirler: "İyi sicil vermeyeceğiz, Stajyerliğinizi kaldırmayacağız!" derler. Ama bütün öğretmenler TÖS'te toplanırsa müdürü müfettişi nerden bulacaklar.? Bütün öğretmenler yürekli davranırsa, o kötü sicillerin ne değeri olur? Höyt desen gidecek kadar çürük olanlar, baskı yaptıkları o makamlarda nasıl oturabilirler?

Daha önce yazmıştım, gene yazıyorum: Türkiye'de korkmayan, pısmayan, yüreksiz ve ödlek olmayan, seçim önceleri artan baskılara eyvallah etmeyen binlerce öğretmen var ve bunlar çoğalmaktadır. Ama korkanlar ayrılıyormuş. Yüreksizler başka sendikalar kurup şimşeklerden korunuyormuş. Mübarek ola! Mert dayanır nâmert kaçar! Biz bu dâvaya inanarak girdik; sürgün, kıyım, maaş kesimi; direniyoruz. Teslim olan olur. Biz tâ baştan: "Pazara kadar değil, mezara kadar" dedik. Daha yarı yola varmadan pazara sapanlar varmış: Mübaret ola!... Pazar ola!...

ÜÇ KİTAP

BEHZAT AY

Birer gün ara ile üç kitap okudum. İkisi anı, biri hikâye kitabı. Anı kitabının biri Mehmed Kemal'in "Acılı Kuşak"ı, öteki de Talip Apaydın'ın "Karanlığın Kuvveti". Hikâye ise Demir-taş Ceyhun'un "Sansaryan Hanı".

Kitapların konuları birbirine çok yakın. Mehmed Kemal ile Talip Apaydın'ın anıları 1940 - 1950 dönemini kapsamakta ise de, Mehmed Kemal'in anlattıkları günümüze değin sürüp gelen aydınların acılı yaşantıları, gördükleri zulümlerdir. Mehmed Kemal, zulümcülerin 1960 sonralarına da değinmiş. Talip'in yer yer anılarında belirttiği çelmeler de sürüp gelmiştir. İki yıl açıkta kaldıktan sonra Bakanlık emri kararını Danıştay yeni iptal etmiştir.

Mehmed Kemal, "Acılı Kuşak"ında bize sanatçıların nasıl takip edildiklerini, uğradıkları işkenceleri, acılı yaşantılarını anlatıyor. Polis romanı kadar sürükleyici. Sanki bir albüm. Kimler yok ki bu albümde: Cahit Sıtkı, Orhan Veli, Sabahattin Ali, Ceyhun A. Kansu, Bedri Rahmi, Fahri Erdinç, Sait Faik, Sadri Ertem, Ataç, Samet Ağaoğlu, Fahir Aksoy, Balaban, Cevdet Kudret, Fethi Giray, Celâl Vardar, Suphi Taşhan, yazarın kendi, hafiyeler, meyhaneciler, ihbarlar, polisler...

Türkiye'de insan nasıl fişlenirmiş bir ders gibi anlatıyor. İşkence için emir verenlerin vatana ihanet suçuyla yargılanışlarını da sık sık belirtiyor.

"Acılı Kuşak, Asaf Turgay'ın "İbret"i gibi ibret alınacak bir kitap. Fakat ibret alacaklar mı? Bilemeyiz. Hoş ibret alındığını da gösteren bir kanıt yok ya... Hemen buraya Mehmed Kemal'in bir cümlesini aktarıyorum: "Hafiye kullananı birgün hafiyesi yıkar." Ve de bu sözü Türk Solu'na (sayı. 30) yazdığı yazıdaki Memet Gezer'in bir cümlesini ekleyelim: "İnsanların mezarları yakınları tarafından kazılıyor, kazdırılıyor."

Mehmed Kemal diyor ki, (sayfa. 71) "Fikirlerden, düşüncelerden korkan toplumlarda, fikir söyliyenler, ne kadar susan, konuşmıyan, etliye sütliye karışmıyan adamlar olsalar, yazı yazıyorlar mı, bu sürüm sürüm sürünmeleri için yeter sebeptir."

Bir vali Mehmed Kemal'e anlatmış. Bir siyasi sürgün, siyasi kısım şefinden müşteki olur. Vali dosyaları ister. Şef neler yazmış birlikte okuyalım:

"Sürgün (....) akşam yürüyüşlerini hep şimale doğru yapar. Keyifle yaktığı sigarasının dumanını şimale doğru üfler ve rüzgârın cenuba sürüklediği dumanların memleketi zehirlemesi için gayret sarfeder."

Bir başkası için de şunları yazmış şef:

"Sürgün (....) her akşam üstü sahile çıkar, Şimalden Karadenize doğru gelen dalgalara bakarak iç çeker.

"— Bu dalgalar dost şimal ülkesinden geliyor... Dost dalgalar yaşayın..." diye hatırından cümleler geçirir." (Sayfa: 125)

Vali bu raporları yaktırır, fakat şef valiye kızarak bir rapor da vali için düzenlemiş ve valiyi amirine şikâyet etmiş...

Talip Aapydın'da Köy Enstitüsü yıllarını, o yılların şevk, heyecan, inanç dolu çalışmalarını ve sonradan yapılan çelmeleri şiir dolu bir anlatımla yazmış. Bu anıların bir kısmını Samsun'un bir köyünde Talip'ten dinlemiştim. Sonraları parça parça İmece dergisinde yayımlanırken bir günümü vererek tekrar okudum. Talip'in anılarının kitap halinde toplanması yerinde olmuş.

Mustafa Buğday (sayfa, 114 - 119) başlığı altındaki içli yazı her aydını acı acı düşündürecek nitelikte. Hâlâ ne olduğu bilinmeyen (öldü ya, nasıl?) Mustafa Buğday için Talip, "Biz kurbancıklar kurban Mustafa Buğday'dan utanıyoruz." diyor.

Demirtaş Ceyhun, "Sansaryan Hanı" adlı kitabındaki ayni addaki hikâyesinde gene bir zulmü işliyor. Kitabın altındaki dip notta Sansaryan Hanı iyice anlatılıyor. Bu handa İstanbul Emniyet Müdürlüğü oturur. Dördüncü kat "Kısm-ı Siyasî'ye aittir.

Demirtaş Ceyhun bu hikâyede şu konuyu işler: İşçi ve işsizlerin yürüyüşüne bir rastlantı olarak katılan iki yağlı gelirli okumuş ki işçinin başı boş bırakılmamalı (!) düşüncesindeler- ansızın polisler tarafından joplanırlar ve birkaç işçi ile birlikte bir Land Rover arabaya atılırlar ve Sansaryan Hanı'na getirilirler. İşçilerle getirilen okumuşun biri özel otomobilli bir zengin. İkincisi, ki hikâyenin asıl kahramanıdır, "Devr-i Dilâra-yı Demokrasi" de birden zengin olan bir Demokrat Parti müteahidinin damadıdır. Apartmanından çıkıp bir dalgasına giderken rastlansal olarak katılmıştır yürüyüşe. İçerde şaşkındır. Afallamıştır iyice. Jopla vurulan yerleri ağrımaktadır. "Biliyor musunuz ben kimin damadıyım?.." diye bağırır ve hikâye biter.

Demirtaş Ceyhun'un kendine özgü bir hikâye biçimi var. "Sansaryan Hanı" kadar kitaba giren öteki üç hikâye de ilginç.

Personel Kanunu Uygulanacak mı

(Baştarafı sayfa 1'de)

ları, bir süre önce bazı yanlarıyla basına açıklanmış ve özellikle öğretmenler arasında huzursuzluk yaratmıştır. İlkokul öğretmenlerinin taban gös tergesini 175, tavan göstergesini 595 olarak alan tasarı, orta dereceli okullar öğretmenlerini de 225 tabandan başlatıp 670 tavanda bırakmaktadır. Yüksek okul öğretmenleri de 900 tavana kadar çıkmakta ve 1000 tavan ancak yüksek yöneticilere verilmektedir. "İlköğretim ve eğitim hizmetleri" ile "Orta dereceli okullar öğretim ve eğitim hizmetleri" diye iki sınıfa ayrılan öğretmenlik, böylece birlik ve bütünlükten yoksun bir hale getirilmektedir. İlköğretim müfettişleride ikinci sınıfa alınmışlardır.

TÖS Genel Merkezi, Devlet Personel Dairesi Başkanı Niyazi Akı'yı bir daha ziyaret edip izahat almıştır. Genel Merkez, Niyazi Akı'ya uzun ekleri olan yeni bir muhtıra vermiş, bu tasarıya karşı çıkmıştır. Tasarı, bir mevzuat birliği getirmesi, tek maaş sistemi sağlaması ve ek görevlerle makam ödenek ve ücretlerini kaldırması yönleriyle iyi karşılanmış, fakat eğitim hizmetini yürütmekte olan personeli bölmesi ve adaletten uzak ölçüler kullanması bakımından tedirginlik yaratmıştır.

TÖS Genel Merkezi durumu uzun bir genelgeyle Bölge Temsilciliklerine ve Şube Başkanlıklarına açıklamış, kamu oyunun dikkatini çekmek için bir de bildiri yayınlamıştır. Öğretmenlerin şubelerde, bucaklarda ve büyük köylerde toplantılar yapmaları, ilerdeki daha büyük girişimlere hazır olmaları istenmiştir.

Dil Yayınları

LİSE FRANSIZCA ÖĞRENCİLERİNE MÜJDE. YARDIMCI DERS KİTAPLARI ÇIKTI. KİTAPÇILARDA ARAYINIZ

İSTEME ADRESİ: P.K. 66 Ulus — ANKARA

Kaya Öztaş'ın değerli eseri Lise 1, 2, 3 üncü sınıflar. Her kitap 750 kuruş. 10 kitaptan fazla isteyenlere, okullara ve kitapçılara yüzde yirmi indirim yapılır.

İSTEME ADRESİ: P.K. 66 Ulus - ANKARA

Öğretmene Mektup

(Baştarafı sayfa 1'de)

Yönetmeliği" "Yardımlar yönetmeliği" isterler. İkisi de TÖS'ün ilk sayısında yayınlandı. Şubeler yönetmeliği 19. sayıda tekrarlandı. Geçen gün bir şube gene telefonla Denizli'de Bakanın üç öğretmeni Bakanlık emrine almasına ilişkin bildirimizi istedi. Bu bildiri çoğaltılıp şubelere yollanmıştı. Ayrıca TÖS'ün 15. sayısında yayınlandı..

Beslenme işine gelince. Beslenmeyen her yaratık tükenir. Çünkü işleyen hareket eden, eylemleşen her şey bir enerji sayesinde fonksiyon gösterir. Enerjinin tükenmesi onun da sona ermesidir. Türkiye Öğretmen Dernekleri Milli Federasyonu'nun yayınladığı "ÖĞRETMEN" gazetesi TÖDMF unun maddi varlığını yemiş eritmiştir. Bu örneği akıldan çıkarmayan TÖS'çüler olmalıyız.

TÖS 25 kuruştur. Yıllık abonesi 6 lira tutar. Bir maça kızı için 50 şer kuruştan 2 lirayı yarım saatte verebilen bir yıl süreli bir gazeteye 6 lira vermeli midir? Cevabını size bırakırım.

Şubelerimize 10 dan 100 e kadar varan kontenjanlar ayrıldı. Aksaksız, eksiksiz yollanıyor.. Bedelinin gönderilmeyeceğini sanan yöneticiler olursa şaşılır mı?.. TÖS'ün nasıl işleyeceği özel bir genelge ile duyuruldu. Aynı şey gazetede de yayınlandı...

Mesele barut meselesi!..... Saygılar ve sevgiler!...

Alaca'lı Öğretmen

Öğretmen
Mustafa ŞENTÜRK

İlçenizin Cumhuriyet alanına Atatürk anıtı dikme çabalarınızdan ötürü hepinizi candan kutlarım. Sayın kaymakamınız Yener Ünlüer'in de sizin safınızda bulunması, sizin dalgalandırdığınız Atatürkçülük bayrağını daha yüksek tepelere dikmek istemesi beni ne kadar sevindirdi bilemezsiniz.

Siz benim çocukluk arkadaşlarım, okul arkadaşlarımsınız. Hepinizin ne ülkücü, ne yürekli kişiler olduğunu yakından bilirim. Öğretmenlerimiz bize Atatürkçülük ve devrimcilikten şaşmamayı, bir santim bile geri gitmemeyi öğütlemişlerdi. Tarih derslerimizde Patrona, Kabakçı, 31 Mart, Şeyh Sait isyanlarını okumuş, Kubilay olayını ise görgü tanığı, Kubilay'ın Yd. Sb. arkadaşı okul müdürümüz Sayın Kemal Üstün'ün ağzından dinlemiştik. Şeriat düzeni isteyen "mehdi" taslakları hunharca öldürmüşler di Kubilay'ı Menemen'de. (Tarih: 23 Ocak 1930) Aradan kırk yıl geçti. 45 inci yılını kutladık Cumhuriyetin. Ne acıdır ki "mehdiler" ölmemiş, aramızda yaşıyorlar hâlâ. O zaman "şeriat" teranesiyle Kubilay'ın karşısına çıkanlar bugün de Atatürk heykeline put diyerek sizin önünüze dikildiler. Siz kanunlara saygınızdan bir kenara çekilir gibi yaptınız. Fakat asıl görevli ve sorumlu olan devlet gücünün temsilcileri (vali, savcı, Ankara'dakiler) irticaı bir taraf kabul ederek pazarlık masasına oturdular. Gazetelerden öğrendiğimize göre ileri güçlerin temsilcileri ve devlet otoritesinin uygulayıcıları 50 metre gerileyerek Atatürk anıtının bir merdiven altına dikilmesine razı olmuşlar. Sizi ayıplamıyordum kardeşlerim. Burada yenilen yalnız siz değilsiniz, biz değiliz. Gericilere taviz veren tüm devrimci cephe ve devlettir. Beni asıl üzen de bu. 1968 yılında taassuba boyun eğilecekti de Kubilay niçin gözünü kırpmadan ölüme gitti; Şeyh Sait ve avanesi ne sebeple tepelendi, Dersim neden bastırıldı? Bari o zaman sussaydı ileri düşüncenin savunucuları, devletin sorumluları da Atatürk hazır ölmemişken bir daha yürüseydi Samsun'a, Sıvas'a, Erzurum'a. Kurutsaydı kökünü, mürtecinin, yobazın, daha nice mehdi özentilerinin. 20. asrın ikinci yarısında düşmezdik bu durumlara.

Kardeşlerim sizin de pek iyi bildiğiniz gibi amaç yalnız cami içinden heykeli görmemek değil, Atatürk ilkelerini, onun damgasını vurduğu uygar ve lâik düzeni yıkmaktır. İrtica yeni bir deneme yaptı ilçenizde. 2-3 senedir yurdun bazı yerlerinde benzerlerini sık sık gördüğümüz ayaklanma denemelerinden birini. Atatürk heykelinin put olmadığını, sadece bizim sevgi ve bağlılığımızın bir sembolü olduğunu bilmez mi bu yobaz güruhu? Bilir ama ben Atatürk düşmanıyım diyemediği için put isnadında bulunur.

Hem sormak lâzım onlara: Madem sırf namaz kılarken gözünüzün anıta takılmasını istemiyorsunuz; neden onun gözüktüğü bir iki tabak pencere camını buzlusuyla değiştirmek fikrine karşı çıkıyorsunuz? Demek ki siz Atatürk'e düşmansınız, devrimlere düşmansınız, çağdaş uygarlığa düşmansınız. Siz yalnız ahirete dost; her şeye düşmansınız. Adı yöneticiye çıkmış birilerinin yol göstericiliğinden esinlenerek biz de size seslenelim: Ahiret yolları açık; çıkıp gidebilirsiniz Atatürk Türkiye'sinden. Bizi ve Atatürk'ü rahat bırakın. Son pişmanlık fayda etmez.

DOĞU MEKTUBU

Ender UZER
Öğretmen - Gemlik

Milli Eğitim Müdür muavini Hüseyin ve İlköğretim Müfettişi Turgut beylerle bir kaç köyde yapılacak okul için yer tesbitine çıktık. Yolumuz önce Gürpınar ilçesine düştü. Geniş bir yaylanın gelecek asırların şehri olmaya namzet düzlüğünün tam ortasında bu ilçe. Ufacık birer dükkân halinde olan Adliye, Mal. Müd., Belediye gibi kuruluşlar Devletin bu yörelerdeki işinin ne denli zor olduğunu gösteriyor. Jipimize ziraat teknisyenini de alarak Hoşap'a (Yeni ismi Güzelsu) doğru yola çık tık. Doğanın betimi güç güzellikleri içinde ilerliyoruz. Bir yanda Hoşap suyu döne döne akıyor. Diğer yanda çorak tepeler insanı geçit vermez hissini veren bir ululuk içinde.. Hoşap kalesi Hakkari'ye giden yolu keserek bir dev gibi önümüzde yükseliyor. Buralarda yolu kesen salt kale ve dağlar değil. Geçtiğimiz yolların eşkiyaların yatağı olduğunu söylüyor ziraat teknisyeni. Yaşamak için kanunsuz yollara düşenlere acımamak elde değil. Onların bu yola düşmelerinin sebebi nedir? Suç kimdedir?..

Ben Sayın Hocam Mahmut Makal ile aynı düzeyde imişim de haberim yokmuş. Van'da alıp okuduğum "Yer altında bir Anadolu" kitabı bana bir çok yönden onu izlediğimi gösterdi. Gönüllerimiz ve fikirlerimiz aynı. Ama o çeşitli zorluklar içinde okumuş ve aşamalar geçirmiş yaşantısında. Ve sonra Doğu'ya Bakanlık emrindeyken bir kış günü gelmiş titriyerek. Ben ise bir burjuva çocuğu. Sıkıntısız bir öğrenim. Ve de bir yaz günü, cebim dolu ve gene bir burjuva yaşantısı içinde buraları dolaşıyorum. Biz onlar gibi olamadık, olamayız da. Ama mutsuzluklarını paylaşmak görevimiz. Belki o zaman biraz huzura kavuşabilirim. Radyo Makal'ın köyüne 1950'de girmiş. Ne garip raslantı ki -çok iyi hatırlıyorum- babam da evimize ilk radyoyu aynı sene sokmuştu. Hâlâ durur tozlanmış. Van'a geldiğimde Makal'ın kitabında adı geçen TÖS başkanı Talat beyi bulmuştum. Talat şimdi müstafi öğretmen. Ama bu bir şeyi de değiştirmemiş onun için. Gene eskisi gibi sebepli bir uğraşı içinde. Zaten burada öğretmen sorunlarıyla -dolayısıyla yurt- ilgilenen daha çok öğret men olmıyanlar. Örneğin; bir Cemil Fazlı var ki sanırsınız TÖS başkanı burada. Hep o anlatıyor bana, o ilgileniyor. Genel merkezde Makal ile bir likte rastlamıştım ona. Orada tanıştık, burada çok yardımını görüyoruz. Makal'ı şahsen tanımıyordum. Ama o gün Murat beyin odasına giren bu uzun boylu, babacan ve espri li konuşmasıyla hemen ısınıvermiştim ona. Kimdi bu adam? Çok eskiden tanıyormuş gibiydim. Takılıyorlardı "Yahu sen sağırlar okulunda değil misin? Burada işin nedir? Tatil yok size." Onun M. Makal olduğunu Van'da Cemil Fazlı'dan öğrendim. Üzüldüm doğrusu Elini sıkmak isterdim. Umursamazlık içinde olan nice öğretmenler hesabına bizi affetmesini isterdim belki de. Eğer bu satırlarımı okursa duygularımı anlıyacağından dolayı mutluluk duyarım.

Hoşap'ta tarihi kaleyi geziyoruz. -Ki buraya dünyanın öbür ucundan geliyorlar görmeye. Biz burnumuzun dibindeki yeri yeni gördük.- Ve de Turizm hesabına biraz da utandık boklanmış merdivenleri görünce yer yer. Makal'ın dediği gibi ve biraz da kendimizden katmayla "Anadolu açık bir helâdır" sözü aklımıza geldi. Makal bu konuda yeterince bilgi veriyor. Biz uzatmıyalım.

Sineklerle sarmaş dolaş öğle yemeğimizi yedik lokantamsı bir dükkânda. Şimdi gideceğimiz yer yeni adı Uçgen olan -geometrideki tüm şekilleri düşünüyorum da değil üç gen hiç bir şekle benzetemedim köyü- Üri köyüdür.

OKULSUZ KÖYLER VE BİR GERÇEK:

YSE'nin iyi kötü açtığı yoldan Üri köyüne gidiyoruz. Jipimiz köye yaklaştığında inip yürüyoruz. Köylüler koşarak karşılıyor bizi, sonra arkalarında bir sürü çocuk.. "Hoşgelmişsinizdir" diyerek ellerimizi sıkıyorlar. Sebebi ziyaretimizi anlatıyor ilköğretim müfettişi. Sonra Hüseyin beyin gözünün kestirdiği bir yoncalığa giriyoruz. Okul için en güzel yer burası görünüş olarak. Soruyor Hüseyin Bey:

— Okul ister misiniz?

— Vallah isteriz.

— Peki, bize yer gösterin.

— Neresini beğenirsiniz beyim?

Çocuklara bakıyorum. Türkçe bilmiyor çoğu. Yarım yamalak bilenler de biraz kabaca diğerlerinden. Düşünüyorum.. İşte bu çocuklar okuyacak, aydınlanacak artık. Tümünü kucaklamak geliyor içimden. Onların içinde yaşamak onları kurtarmak ve günün birinde elimi öptürmek ağlıyarak. Öğretmenin gerçek mutluluğu budur işte. Yoksul giysileri içinde bu bebeleri kurtarmak; Tanrının gözünde görevini yapmak değil midir insan olarak?..

Köylülerin tümü okul yapılacak sevinci içinde. Belki bize öyle geliyor. Şaşırmaktan mı nedir daha bir tas sularını içemedik. Dolaşıp duruyoruz, bostan beygiri örneği köyün içinde. Sonra ilk beğendiğimiz o yoncalığa geliyoruz. Fakat... Sözün burasında tüm umutlarımız tüm umutlarımızı yitiriyoruz birden. Muhtara soruyor Hüseyin bey:

— Köyün ortak malı mıdır burası?

— Yok, Ali ağanındır..

Onun yanındaki tarlayı göstererek:

— Ya burası?

— Ali ağanındır..

— Ali ağa kimdir?

Bir ayağı topal, bir gözü şaşı biri çıkıyor. "Tamam" dedim, "körden topaldan hayır bekle şimdi" kendi kendime.

— Benim!

— Bak Ali ağa köyüne okul yapılacak. Senin olduğunu söyledikleri bu tarlayı beğendik. Artık bağışlar mısın, yoksa köylüne satar mısın düşün bakalım...

— Vallah vermem burayı.

— Neden?

— Toprak iyidir, ekerim ben.

— Canım tek burası mı senin?

Köylüler:

— Köyün yarısı onundur.

Ali ağa kürtçe kızgın kızgın bir şeyler söylüyor. Söze karışıyorum:

— Sen Müslümansın değil mi?

— Elhamdülillah

— Hz. Muhammet "Bana bir kelime öğretenin kulu, kölesi olurum" buyurmuş. Bu okul açılırsa şu yoksul çocuklarınız okuyup adam olacaklar. Ve bunun sebebi de sen olacaksın. Böylece Tanrının en sevgili kulu olacağına yemin ederim; düşün...

O daha artan bir inatla:

— On çocuk vardım benim. (Doğu Anadoluda çocuk sayısı erkekler sayılarak söylenir. Kızlar hesapta yok.) Onların geçimi ne olacak?..

— Canım bak köyün yarısı seninmiş; üç dönüm yer vermekle aç kalınmaz ya!

— Yok vermem, para ile de vermem..

Köylülerden biri:

— Gelin vallah köyün üst yanında bir yer vardır. Sahibisi de fıkara bir ihtiyar. Üç beş kuruş verip orayı okul yapalım.

Bu kez oraya gidiyoruz. Yerin sahibi kuşkulu gözlerle ve hınçla bakıyor tümümüze. Şu yoksul yaşantısında ekilmese de, çorakta olsa bir toprağa sahip olmanın mutluluğunu belki ilk kez toprağına paralı da olsa sahip çıkıldığı zaman hissediyor olmalı ki; kestirip atıyor: "VERMEM..."

Bir diğer köylü:

— Gelin be, vallah bedava vericem arazimi, gelin...

Gidiyoruz gene. Bostan beyirini de geçtik. Dön babam dön. Ağzımız da kurumuş susuzluktan.

Bu kez tarlanın beş sahibi çıkıyor. Aralarında bir münakaşa. Dördü razı. En küçük kardeş dikiliyor bu kez. Çocuklar gibi küsmüş biraz uzakta duruyor. Sonra hınçla bakıyor ağabeylerine. Kürtçe "kan çıkar" dedi diyor Fen memuru. Ve Fen memuru sıvazlıyor köylü ağası Ali'nin sırtını: "Yok Hocam Ali ağa iyidir. Verecek arazisini bak göreceksin.. Ali ağa ses çıkarmıyor. Hepimiz bir sürü lâf ediyoruz. Evde kalmış kızına koca arıyan babalar gibiyiz. Köylülerden biri dert yanıyor:

— Biz kürt milletinin sırtından sopayı eksik etmiyeceksin bey. Devlet ayağımıza geliyor okul yapmak için. Biz yer bulamıyok.

Hüseyin'in sabrı taştı, muhtara: "Biz gidiyoruz aranızda halledin bu işi ve gelin haber verin. Ve gine köylülerden biri üzüntü ve utançla:

— Sağolun beyim hoşgelmişsiniz, sefa gelmişsiniz, güle güle. Biz okul istemiyok.

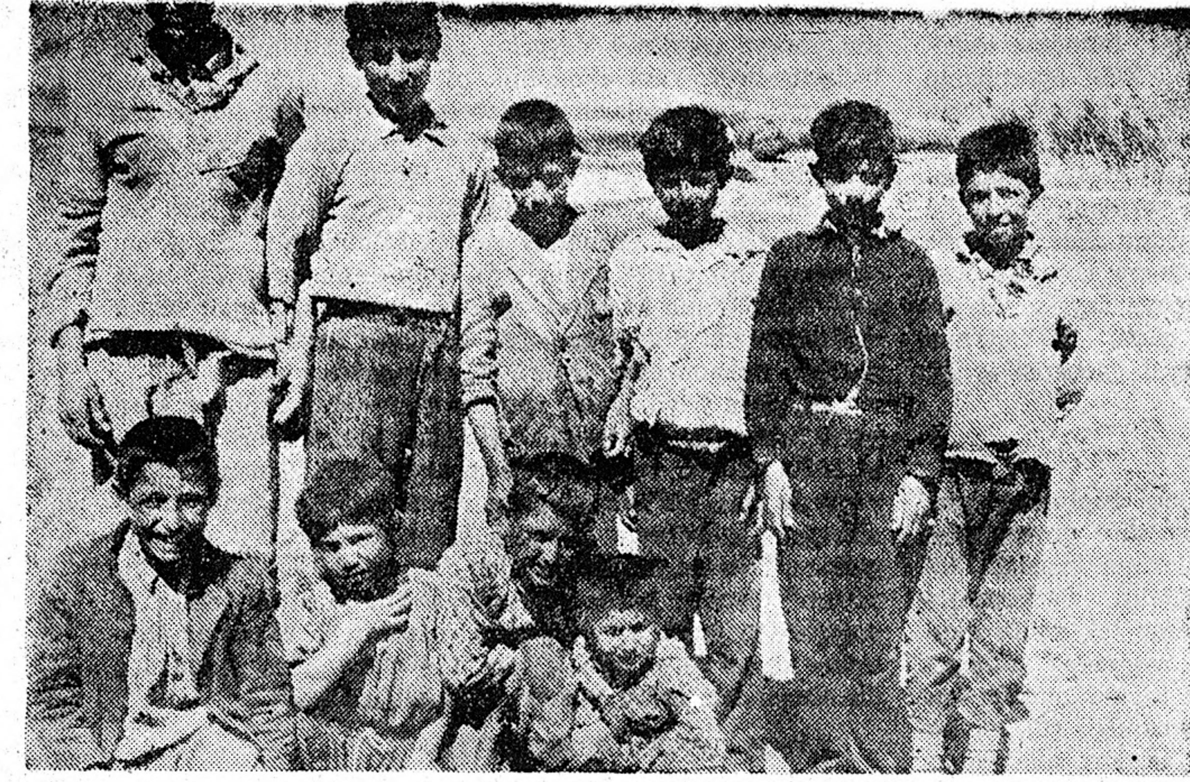
Ve sonra "Eşeğe altın palan vursan eşek yine eşektir" gibi bir söz söylüyor, arkasından kürtçe.

Yola çıkıyoruz. Hüseyin "Gö rüyorsun Ender diyor". Ben jipin arkasında sinmiş susuyorum. Neyse ki CEVİZALAN köyüne gelince Üri'deki havanın tamamen değiştiğini görerek öyle seviniyorum ki...

Muhtar Abdülbaki Yıldız ve diğer köylüler büyük bir iç tenlikle karşılıyorlar bizleri. Ve gerçek bir misafirperverlik gösteriyorlar ayrıca. Okul için seçilen yer muhtarın. Ve bedelsiz olarak veriyor arazisini. Artık Cevizalan'ın bebeleri okul göreceklerdir. Dünyaları aydınlanacaktır bundan sonra. Ve eminim muhtar Abdülbaki'ye rahmet yağdıracaklardır seneler sonra.

Gürpınar köylerindeki bu iki tipik örnek bize bir takım önyargılarımızda sakıncaya düşebileceğimizi; hele hele eğitim sorununun daha bir çok ön sorunların çözümlenmesinden sonra gerçekleşebileceğini göstermektedir. Daha sonra çıkacak sorunlardan söz açmak istemiyorum. Fakat tek kelimeyle sorunun çözümü TOPLULAŞTIRMA ile olacağını buraları gören ve olayları içinde yoğrulanlar için gerçek bir yargı olacağını söyliyebilirim.

Seneler önce bunu gören Hasan Âli ve Tonguç Baba'ya binlerce rahmet. Ve Köy Enstitülerini kötüleyen aymazlara da binlerce lânet...

● Üri köyü çocukları okul yapılırsa okuyacaklar. Fakat!.. Ali Ağa toprak vermiyor...

● Cevizalan Köyü. Talihli bebeler bunlar. Köylerine yakında okul yapılacak, öğretmen gelecek.

Birecik'e Doğru

Abdurrahman GEZER
Öğretmen — YALOVA

Bu yurdun en büyük emekçi toplumu köylümüz ve onun daima yanında bulunan öğretmenleridir. Biz öğretmen olarak bunu böylece biliyor ve diyoruz ki:

Sevgili yurdumun çilekeş köylüleri. Ben ve hepimiz, gönülden, tâ gönülden bağlıyız size. Bunu her zaman söyledik ve ispat ettik. Bizim öğretmenlikten başka yerde gözümüz yok. Senden bize inanmanı güvenmeni istiyoruz. Zararı yok. Dün öğretmen Ahmet, bugün öğretmen Ali veya Fakir sopa yemiş, taşlanmış veya başı yarılmış olsun. Kızmıyoruz, üzülmüyoruz. Gene senin yanındayız, gene dertlerinle dopdoluyuz. Biz senden geldik aslında, senin varlığındır bizim varlığımız.

Yolsuz köyüme yol, susuz köyüme su, okulsuz köyüme okul olsun diye yıllardır didindik, didiniyoruz hâlâ avutuldun. Adeta afyonladılar seni. Siyaset cambazları size duymayı düşünmeyi öğreteceklerine kendi çıkarlarının nutuklarını dinlettiler. Sen ömrünü bağladığın bir karış toprağında eşelendin durdun, o 58 modeli 68 yapmanın endişesiyle yanıp kavruldu. Sen hâlâ terden çürümüş mintanını bayramlık diye saklarken o, sabah giydiği en cici elbisesini öğleden sonra modeli geçti diye değiştirmenin zevkiyle sarhoş.

Öğretmen sana bunları anlatıyor yıllardır. Gene de anlatacak irkilmeden. Tâ ki sen tarlana türkü söyliyerek gidip memnun ve neşeli gene türkü söyliyerek eve döneceğin güne kadar. Fakire atılan taş, Urfa'nın Birecik ilçesindenmiş "Geçme ceylan şu dağlardan seni avlarlar" türküsünü gene söylemene devam et Birecikli hemşeriler. Size inanki kızmıyoruz. Sizi kınamıyoruz. Bugün Fakir Baykurt'a attığınız taşı yarın ansıyacak ve dehşetle irkileceksiniz. Bize öğretmeni dinlemesini öğretmediler. Meğer öğretmen bizim hakiki dostumuzmuş bilemedik diyeceksiniz.

13 yıl bilâ fasıla öğretmenlik yaptım Yalova'nın Dereköyünde fare yuvası bir odada yıllarını geçirirken köylünün yaralısına berelisine, hastasına, ustasına hep ben koştum. Askerdeki oğula mektup yazdım. Satılan tarlanın senedini tanzim ettim. Köye gelecek suyun yolunu kazdım, kasabaya ulaşacak yolda onlarla birlikte çalıştım. Akla gelebilecek her türlü işine

(Devamı sayfa 4'de)

ŞUBE HABERLERİ

ÇUBUK

Ötedenberi dinamik tutumu ile olumlu çabalar içinde bulunan ve gerici bir saldırıya karşı yiğitçe savaşan Çubuk şubemiz bu yıl da Atatürk haftasında yararlı çalışmalar yapmıştır.

Şubelerimizin Tüzük hükümleri uyarınca olağan kongrelerini yapmakta ve yeni yönetim kurullarını seçmektedirler.

Gazetemize bildirilen seçim sonuçlarını ve yönetim kurulu değişikliklerini veriyoruz, yeni yöneticilere başarılar dileriz.

ÇAYKARA
Mustafa Baltacıoğlu (Başkan), Mustafa Koçoğlu (Sekreter), Muharrem Durgun (Sayman), Mehmet Erdoğan ve Ahmet Çıkrık (Üye).

AYANCIK
Rasim Çelik (Başkan), İdris Yılmaz Dursun (Sekreter), Mehmet Yıldız Ali (Sayman), Muzaffer Kargacı Osman ve İsmail Çolak (Üye).

ŞİLE
Aydın Diyarbakırlı (Başkan), Yusuf İlhan (Sekreter), Nurettin Kılıç (Sayman), Seyfettin Gökyıldırım ve Haydar Şen (Üye).

KINIK
Remzi Okdemir (Başkan), Ömer Çalışkan (Sekreter), Ümit Sağdıç (Sayman), Kemal Yapar ve Fuat Bozkurt (Üye).

NAZİMİYE
İ Hakkı Gündoğan (Başkan), Cemal Dutağacı (Sekreter), Ahmet Karakaş (Sayman), Hasan Yıldız ve Mehmet Temiz (Üye)

SİLVAN
Mehmet Gemici (Başkan), Mustafa Dülger (Sekreter), Abdurrahman Yıldırım (Sayman), Ekrem Ölçer ve Şükran Bilici (Üye).

SİVAS
Rahmi Kumaş (Başkan), Fevzi Çakmak Tatar (Sekreter), İbrahim Kılıç (Sayman), Numan Kartal ve Şahin Ayyıldız (Üye).

ORHANELİ
Muharrem Yılmaz (Başkan), Hüseyin Aydın (Sekreter), Ahmet Ergün (Sayman), Mehmet Uslu ve Ahmet Oğuzoğlu (Üye).

Bir Kitap

**Öğretmen Okulları İçin Yeni
TEŞKİLAT VE İDARE
1968
Kâzım Özses - İ. Etem Alpen
Fiyatı : 6 TL.
İsteme adresi :
Kız İlköğretmen Okulu
MANİSA**

HUKUK

Celâl ÖZDEMİR
TÖS Avukatı

ŞENDİKA KAVRAMI

Sendika genellikle işçilerle işverenlerin veya çalışanlarla çalıştıranların, ortak, meslekî kültürel, sosyal ve iktisadî hak ve menfaatlerini korumak, özellikle, mesleki gelişmeyi ve aralarındaki, yardımlaşmayı sağlamak amacıyla kurdukları teşekküllerdir.

SENDİKA FİKRİNİN DOĞUŞU

Sendika fikrinin doğuşu ve gelişimi, kapitalizmin doğuşu ve gelişimi ile ilgilidir. Bilindiği gibi 15. yüzyılda gerçekleştirilen keşifler sonucu, burjuvazi kuvvetlenerek, kendi üretim imkânını kısıtlayan, derebeylik düzenini bir devrimle ortadan kaldırmıştır. Burjuva devriminden sonra toprağa bağlı olan köylülerin şehirlere akmağa başlaması ve makinaların da işyerlerinde kullanılması ile işsizlik artmış ve karın tokluğuna çalışan işçi kitleleri kapitalizmin daha da büyümesine sebep olmuştur.

Yok pahasına çalıştırılan işçiler, uzun müddet fakirlikle rinin asıl sebebi olarak makineleri görmüşlerdir. Ancak sosyalist aydınların uyarmaları iledir ki, fakirliğin bu makineleri elinde bulunduran sınıf tarafından suni olarak yaratıldığını anlayabilmişlerdir. Fransa'da işçi hareketleri ile kendini gösteren bu bilinçlenme 1848 bildirisi ile kesin şeklini almıştır.

Bu gelişmeler karşısında burjuvazi, kendi sınıfsal düzenini sürdürebilmek gayesi ile boş sözcüklerden ibaret olan burjuva özgürlüklerini birtakım sosyal haklarla teçhiz etmek ihtiyacı içinde, sendika kurma, grev yapma. devletten insanca yaşama şartlarının sağlanmasını isteme hakkını tanımıştır. Gelişmemiş kapitalizm ise, zaten kendi politik biçimleniş şekli olan devleti yanına alarak, emekçi sınıfların sosyal hak taleplerine olanak vermiyen faşist devlet tipini yaratmıştır.

BAĞIMSIZ SENDİKA

Yukarda belirtildiği gibi, grev, toplu sözleşme ve sendika kurmak hakları, burjuvazinin kendi sınıf düzenini sürdürmek amacı ile tanıdığı haklardandır. Emekçiler bu haklarını düzene ılışmeden, bir takım sosyal ve ekonomik hakların (yeni hürriyetlerin) gerçekleştirilmesinde araç olarak kullanacaklardır. İşte bu anlayışa uygun olarak kurulan sendikalara bağımsız sendika (hür sendika) denmektedir. Bağımsız sendikalar burjuva sınıfının önderliğinde bir kalkınmayı peşinen kabul etmiş olmalariyle devrimci sendikalardan ayrılırlar. Örneğin Ingiltere'de işçi sendikalarının ve konfederasyonlarının İngiltere işçi partisinin belkemiğini teşkil ettiği ve bu partide iktidarda olduğu halde düzene ilişkin bir tedbir getirmediği bilinmektedir. Yine bu yılın ortalarında batı demokrasilerinde görülen öğrenci hareketlerini bir dereceye kadar destekler görünen sendikalar, öğrencilerin işi ileriye götürmeleri üzerine, öğrenci gösterilerinin karşısında bir tutum göstermişlerdir.

HÜR VE BAĞIMSIZ

Hür ve bağımsız sendikacılık, ileri batı demokrasilerinin tekniğinin, doğurduğu bir müessesedir. Bu ülkelerin burjuva sınıflarının yeni sömürgecilik metodu ile sağladıkları büyük kârlardan pay koparmak gayesi şaşmaz prensip olarak kabul edilmiştir. Bu nedenle sömürülen, ülkelerde kurulan sendikaların bağımsız sendikalar yoluyla sağlıyacakları sosyal haklar imkânlarla sınırlı ve belki de çok az şeyler olacaktır. Ancak bu ülkelerde sendikalar baskı gurubu olarak görevlerini yapabildikleri takdirde, o ülke halkının bilinçlenmesinde ve ekonomik hürriyetlerinin ve diğer hürriyetlerin genelleştirilmesinde önemli katkıları olabilir.

Sendikalizm, bağımsız sendikalarla karıştırılmamalıdır. Zira, sendikalizm, sendikalara siyasi bir kişilik tanımak, yani parlâmentolarda fertlerin yerine mesleki gurupların temsil edilmelerini sağlamak düşüncesi ve esası ile ilgilidir. Bu nedenle sendikalizm, bağımsız sendikacılığın (hür sendikacılığın) değer verdiği siyasi, ferdi, çalışma vs. hürriyetlere değer vermez. Yine sendikalizme göre Devlette bir sendikalar sendikası ve sendikalar federasyonudur. Yani cemiyet içindeki faaliyetleri sendikalar vasıtası ile idare etmek esası sendikalizm sözcüğü ile ifade edilmektedir. Sendikalizmin en tipik örnekleri olarak, ihtilâlci sendikalizm ile faşist sendikalizm gösterilmektedir. Bu sendikalizm örnekleri yazımızın konusu olmadığından şimdilik ortak yanları anlatılmakla yetinilmiştir.

SONUÇ:

Sendika kurma hakkı, verilmeyen diğer hakların veya hürriyetlerin alınmasında bir araç olduğundan, herhangi bir sendikanın kurulmuş olması başlı başına bir şey ifade etmez. Önemli olan onu sınıfların ve toplumun genel yararı istikâmetinde kullanabilmektir.

Bazı Arkadaşlar Ayıp Ediyor

(Baştarafı sayfa 1'de)

ratifini kurdu. TÖS'ün çatısı altında meslekî, hukukî birliğini bulan ve Türkiye'nin çağdaş düzeye çıkması için savaş veren bilinçli meslekdaşlar, malî desteğin unutulmaz ve geriye bırakılmaz bir savaş öğesi olduğunu bilmekte idiler. Malî bakımdan örgütlenmek istediler. TÖS'lü öğretmenin bu bilincinden doğan TÖYKO hiç kimsenin kişisel buluşunun ve kişisel çalışmasının sonucu olarak örgütlenmemiştir. Bu birleşmede çağa uygun ve bilimsel düşünmenin somut ifadesi vardır. TÖYKO, gücünü ve varlığını: adı bilinmiyen ve kendileri ışık adaları gibi yurdun dört bucağına dağılmış, sessizce, büyük Türkiye'nin kader kozasını ören öğretmenin gücünden alır. Bu adsız anaya saygısı büyüktür. Onun var olmasında TÖYKO'nun gücü; TÖYKO'nun gücünde, onun malî sağlamlığı ve sosyal garantisi iç içe yatar.

SÖZ DEVRİ ÇOKTAN GEÇTİ:

Gerek yurdumuzda ve gerek meslek toplumumuzda, yüzyılı aşkın süreden beri söz kavgası süre gitmektedir. Ulusumuzun uygarlık ve yaşam koşullarının kısırlığı, kötülüğü bu söz kavgasına temel olmaktadır. Parlementosundan köy kahvesine, meslek örgütünden tek sınıflı okuluna kadar, bölük - pörçük çözüm ve uygulama getirmeyen söz furyası içinde yurdumuzun ve toplumumuzun koşulları tartışılmaktadır. Kanalize edilmemiş suların kıraç Anadolu topraklarında dağılarak, tarlaları sulamadan, ürün elde edilmesine yaramadan heder olup gitmesi ya da sert dağlardan kayarak sert yarıklar içinde taşan ve bazanda selleriyle yarar yerine zarar yaratan coşkun ırmaklar gibi sivri nutuklar içinde amacına varmayan ideal atları çatlatılırcasına koşturulmaktadır. Bu iş böyle sürüp gitmekte iken verimli tarlalar otlak halinde yoz davarlara yemlik olmaktadır.

Sözle hasta sağaltmanın veya bunları bildirilere dökerek gazetelere sütun doldurtma imkânı yaratmanın hiç bir derdi çözümliyemediği bir kaç yıl önce anlaşılabildi. Kavgada bir biçim değiştirme gereği bulunduğu sezildi. Dünyanın sarı öküzün boynuzunda değl, ekonominin üstünde durduğu iyice bellenildi artık. Bundan ötürü malî bakımdan örgütlenmek ve savaşı bu kesimde vermek bütün kafalarda perçinlendi. Asırlık geri kalmışlığın, elin kapısında kul köle olmuşluğun baş parmağın çalışmasıyla, yani para sayma ile, yani ekonomik güce ve yani ekonomik özgürlüğe dayanılarak yaratılacağı iyice öğrenildi. İşte bu inanç ve amaçla Türk öğretmeni, TÖYKO'yu kurdu.

AĞIRDAN AĞIRDAN SAVAŞ BAŞLADI:

Gerçi TÖYKO'nun başlattığı savaş çığ halinde bir yürüyüş biçimini alamadı. Çünkü bugüne değin kurulan örgütlerden çoğunda öğretmenin umutlarına su katılmıştı. Öğretmenliğin dışında kurulan kooperatifler yozlaştırılmış; bu yozlaştırmanın kurnazlığında, Türk halkına kooperatifçiliğin yararlı bir yol olmadığının ters bilinci yerleştirilmiş. Elbette bu halktan olan öğretmenin, bu ters etkiden pay alması kaçınılmaz bir durumdu. Ve de gerek resmen gerek özel olarak kurulan öteki malî örgütler, Öğretmeni sağmış, kesesine kar yağdırmıştı. Bu hal karşısında Türk öğretmeninin TÖYKO'da çığ gibi birleşmesi beklenemezdi.

Ama bir şeyler oldu. Bin bir derdi karşılamak için hazırlanmış öğretmenin bütün malî uzmanlar aklını çatlatacak ustalıktaki kesesi açılmıştı. TÖYKO'ya paralar gönderildi. Meslekte kilometresini doldurmuşlardan, salt kendi çıkarlarına bel bağlamışlarken TÖYKO'ya para gelmesi düşünülemezdi. Az maaş alanlar fakat inancıyla gönlü dolu olanlar, maaşlarının % 5'ini vermek gibi çok ağır bir koşul altında TÖYKO'nun bütçesini besliyorlardı.

1700 öğretmenin malî birliği olan TÖYKO, bir yıl önce bir matbaa satın aldı. Ürünlerini verdi matbaa. Piyasada iyice tutundu. Yer yaptı. TÖYKO 190 öğretmene 200.000 liranın üstünde kredi açtı. Öğretmenlere ve öğrencilerine ucuz defter sağladı. Okullara basılı evrak yaptı. Kimilerine radyo gibi aygıtları ucuza aldı. Ölenlere yardım etti. Öğretmenleri, yatacak bir mezar yeri olmayan öğretmenleri, ev sahibi yapmak için arsa sağlamaya başladı. Bir ay içinde arsa fonuna 70 öğretmen para gönderdi. TÖYKO, işinden çıkarılmış öğretmenleri sinesinin sıcaklığında barındırmaya başladı.

Savaş başlamıştı ağırdan ağırdan. Öğretmen başkasının malî boyunduruğundan kurtuluyordu. Özgür oluyordu. Yani söyleyeceğini daha bir tokçasına söyleme olanağına kavuşacaktı.

TEKERE ÇOMAK SOKANLAR:

Ne zamanki TÖYKO güçlendi. Yeni bir oyun ortaya çıkıverdi. Bir türlü yılanlar vardı bu ülkede, eskiden beri. Uyurlardı. Bir iş olumlu devreye girip bazı çıkar çevrelerini rahatsız etmeye başladımı, yani birilerinin köleliğinden kurtulacaklar göründümü, bunlar deliklerinden çıkıyorlardı. Gene öyle oldu. TÖYKO'nun aleyhinde gerek açık, gerek gizli, gerek içten ve gerek dıştan kıpırdanmalar başladı. "TÖYKO gidiyor" dediler. "Yıkılıyor" dediler. "Paralarınız çar çur ediliyor" dediler. "Bu işin dibi yok" dediler. Ama nereye ve nasıl gittiğini, neden yıkılacağını, kimin hangi paraları çar çur ettiğini bu işin neden sonucu olmadığını söyleyemediler. Çözüm yolları gösteremediler. Tersliğin çözüm yolu gösterilemezdi çünkü. Sureti haktan görünüp dert söylerlerdi. Yıkarlardı. Oyunun kuralı buydu. Türkiye'nin başka kesim ve örgütlerinde de böyle olagelmiştir bu. Ülkemiz 1961 anayasasının yürürlük kazanmasıyla altın bir çağa girmiştir. Fakat bakınız ki: En büyük siyasi örgütünden minyatür partilere kadar her örgütün içinde bu tip yıkıcılıklar ve karışıklıklar sürüp gidiyor. Bu genel kural içinde, oyunun çamurlarından bir kısmı elbette TÖYKO'ya sıçrayacaktı. Öyle oldu.

Burada meslekdaşlara düşen akılcı bir görev var. Zayıf hasma düşmanının saldırdığı görülmüş mü? Telefon direklerine havlayan köpeği Tanrı yaratmış mıdır hiç? Hep güçlüye ve birşeyler yapabilecek olana saldırılır. O yıkılsın ki, kötülüğün kervanı çıkarcı yolunda kolay ilerliyebilsin. Bu noktanın dibini karıştırırcasına parmağızı bastırıp ve de şapkamızı önümüze atıp ama eğri, ama doğru oturup bir doğru düşünelim. O vakit, bu sözlerin temelindeki engereklik ayna gibi çıkıverir karşımıza. O zaman anlarız Hanyayı Konyayı.

Bir çok oyuncuları, sahnesinde baş başa; kendisinden başka seyircisi bulunmıyacak biçimde kendi zavallığına terketmesini bilen Türk öğretmeni, vereceği soylu cevabı elbette bilir diyoruz. Sanmam ama, eğer öğretmen bunu anlama bilincine ve buna cevap verme olgunluğuna varamamışsa; biz yapacağımızı eksiksiz yapma niyetinde idik, baht utansın deriz.

KÖŞE DÖNÜLDÜ:

Yıkıcılığın şiddeti ne olursa olsun, TÖYKO'nun matbaa borcu bitmek üzeredir. Matbaanın verimi ve işi iyidir. Defter satışı için yapılan deneme tutmuştur. Geleceği de verimli görünmektedir. TÖYKO'dan aldığı kredilerle tefecinin pençesinden kurtulan öğretmen, TÖYKO'ya iyice inanmaktadır. İşin yararlı uygulamasını nefsinde denemiştir. Ev yaptırmak isteyenler, arsa fonuna yığın yığın mektup ve para göndermektedirler. TÖYKO'dan şimdiye kadar para alamayan ve fakat işin sosyal garantisine güvenenlerin imanı zaten bütündür. O halde köşe dönülmüştür. Peşimizden koşturulmakta olan yıkıcı propagandalar yaya kalmaya mahkûmdurlar.

SİLÂHLARI GERİ VERİNİZ:

Türk öğretmeni birleşti. Fakir kesesinin gücünü aşarak TÖYKO'ya paralar gönderdi. Yani çoluk çocuğunun bölük somununu bir daha bölük etti. Onların bu inancının paraya çevrilmiş değerini TÖYKO, yatırımlar halinde biçimlendirdi. Yani ekonomik bir savaşa girişti. Yatırımlar yaptı. Üye olanların gönderecekleri paralara güvenerek iş plânları yaptı. Atılımlara girişti. İnananların geri döneceklerini hiç hesaba katmamıştık. Fakat Dadaloğlu'nun hesabı, ne yazık ki, burada karşımıza çıktı. Sağlar çoksa da, ölenler oldu. Bizi ekonomik savaşa salmışlardı. "Siz gidin, arkanızda biz varız" demişlerdi. Ruh katmışlardı. Cebimize yani TÖYKO'nun kasasına para koymuşlardı. Bunlar bizim silâhlarımızdı. Silâhımız vardı. Gözümüz karaydı. Korkmuyorduk. Arkamızdaki sizlere güveniyorduk.

İş, gidiş iyiydi. Ama ayıp edenler oldu: Cepheye kara yazılı pusulalar gönderdiler; silâhları geri istiyorlardı. Yain istifa edenler vardı. Bunların sayısı ayrı zaman ve ayrı yerlerde olsa, 120'ye varıyordu. Kredi alıp da ödenmiş taksitlerinin toplamıyla ödentisi, borcunu ödeyecek duruma gelince; "Benim yakamı bırakın, ben de TÖYKO'yu bırakıyorum" diyenler vardı. Düşman değil, dosttan yenilmek, yağmurdan değil, acı sevgilerin yağmuruyla ıslanarak iliklerine kadar titrer olmak, ters etkilerden gelen meslekdaş davranışından tokat yemek talihsizliğindeydik.

SAVAŞ DEVAM EDECEKTİR:

İstifa edenlere yirmi bin liranın üstünde para gönderdik. Ötekilerinin parasını gönderme işini sıraya koyduk. Kredi aıp da ayrılmak isteyenlerin acı denkleştirmelerini yaptık. Onların da hesabını kesti. Yani geri istenen silâhlar ister tahtadan olsun, ister demirden olsun, hepsini sahiplerine yolladık.

Yumruklarımız vardı. İmanımız vardı. Savaşa devam edecektik. Namus bunu gerektiriyordu. Bu namusun, bu yıkılmaz imanın, bu et haliyle demire karşı koyacak yumruğun ana kaynağı; Yönetim Kurulundaki beş kişi ile üç memurun öz varlığı değildi elbet. Dadaloğlu'nun öteki gerçek hesabından; inananlar, sağlar vardı. Selin arkası kesilmiyordu. İstifa edenler olurken, yeni üyeler onların yerini fazlasıyla dolduruyordu. Bu savaş gediksizdi artık.

Dostlara ilân olsun ki: gerek haklı olarak ve gerek kavgadan çekilerek ayrılanların ve de yıkıcı propagandaların ezikliğinden kurtulunmayacak bir hal yoktur. Halkın "Bu da geçer yahu" hesabını; biz onların okumuş, bilinçli çocukları gerçek kılacağız. Savaş bütün hızı, bütün içtenliği ile sürüp gidecek, ayıp edenler de geçip gidecek.

Boykotlar Bitiyor

(Baştarafı sayfa 1'de)

güçlü olduğumuz anda, tam bir zaferle bitirdik.

Açlığa, baskılara karşı direndik. Dâvamızı kamuoyuna anlattık. Öğretmenler kurulu isteklerimizi olduğu gibi kabul etti. Gazi'de öğretmen - öğrenci ilişkilerinde devrim yaptık.

Yetkililer, Enstitülerde reforma yönelen isteklerimizi kabul etmek zorunda kaldılar. Kapatılmış okullarımızı açtırdık.

Boykot bitiminde, daha özgür, daha bilinçliyiz. Halkımıza daha yakınız. Halk çocuklarına iyi birer öğretmen olmaya kararlıyız.

Bundan böyle, isteklerimizi yetkili kurullardan geçirmek için yoğun bir çalışma dönemine gireceğiz. Enstitüleri yeni bir yönetmeliğe kavuşturarak çağdaş, demokratik, halka dönük birer eğitim yuvası haline getireceğiz."

Ve işte "Ortak Komisyon" raporu:

"Eğitim Enstitüleri öğrencilerinin. Enstitülerde reform amacıyle, 4 Kasım'da ortaklaşa başlattıkları boykot olayları sırasında toplanan Gazi Eğitim Enstitüsü Öğretmenler Kurulunun seçmiş olduğu 5 kişilik uzlaştırma Komisyonu ile, tam yetkiyle seçilmiş 5 kişilik temsilci öğrenci grubundan meydana gelen 10 kişilik karma komisyon, 18, 19, 20 Kasım günlerinde olmak üzere üç gün ardarda toplandı.

Öğretmenler Kurulunun, öğrenci isteklerini aynen yansıtan 14 maddelik karar metnini yeniden görüşerek olduğu gibi kabul etti.

Metin, Millî Eğitim Bakanına sunulup, bakanın bu görüşleri benimsediği ve ilgililere bu yönde direktif verdiği saptandıktan sonra, Bakanın yetkili kıldığı öğretmen okulları Genel Müdürü ile Talim ve Terbiye Kurulu Başkanına götürüldü. Yapılan görüşmelerde, hazırlanan metnin bu yetkililerce de olumlu bulunduğu ve en kısa bir süre içinde gerçekleşmesine çalışılacağı görüldü. Bu konuda söz alındıktan sonra, belirtilen yönde gerekli çalışmalara hemen geçilmesi için ilgililere süratle emir verileceği anlaşıldı.

Karma Komisyon, öğretmenler kurulu kararının da doğruladığı üzere öğrenci hareketinin olumluluğu ve bu davranışın eğitimin niteliği ile öğretmen - öğrenci ilişkilerine çağdaş bir anlayış getirdiği görüşünde birleşti.

Karma Komisyon, öğretmen - öğrencilerin, artık ortak bir nitelik kazanmış olan isteklerinin gerçekleşmesi için gerekli çalışmaların, bundan böyle de, öğretmen ve öğrenci temsilcilerinden kurulu "Yönetmelik" ve "Enstitü Geliştirme" komisyonlarınca sürdürülmesine ve en kısa zamanda sonuç alınmaya çalışılmasını uygun gördü."

Kemal Demiray, Sami Öngör, Tahsin Saraç, Emin Özdemir, Hazım Ayatar, Zeki Sarıhan, Galip Demirbaş, Hakkı Hacıabdullahoğlu, Asım Gündüz Çelik, Hayrettin Akdemir.

—oOo—

Emperyalizmin Can Alıcı Hizmetleri

(Baştarafı sayfa 1'de)

kendi takımlarına katmak için geri kalan ülkelere yardım eli uzatıyorlar... Onları insanca yaşatmak istediklerini ilân ediyorlar onlara insanca, uygarca ve sosyetikçe yaşama yolları öğretiyorlar. Bunun için de (Türlü çeşitli) dernekler, kulüpler kuruyorlar.. Ve de durup dinlenmeden yardımlar yapıyorlar.

İşte büyük, çok büyük, pek yararlı bir dernek ile onun eylemlerinden birini tanıtıyoruz.

Türk - Amerikan Kadınlar Birliği Türk hanımlarına "BRİÇ" kursları açmış..

Türk analarının düşüneceği tasalanacağı hiç bir şey kalmamış.. (Briç) öğrenecekler...

Doğurdukları bebelerin yalınayak gezeni yok. Hepsi okula kavuşmuş... Liseyi bitirenler üniversitelere yerleşmiş. Oğulları kızları iş sahibi. Türk kadını bunları düşünürse aklına belki petroller gelir. VI. filo gelir. Türk Bayrağını yırtan coni gelir ve belki der ki oğlum kızım ne demeye haklarımıza sahip çıkmıyorsunuz...

Bunları düşünmek dostlarımızın rahatını kaçırır.. Türk kadınını oyalamak gerek!...

Koçtürk'ün başına

(Baştarafı sayfa 1'de)

Veteriner Fakültesini bir asker öğrenci olarak bitirdikten sonra uzun yıllar Orduda çalıştı. Binbaşılığa kadar çıktı. Sonra Ordunun beslenmesi konusunda yapılacak ıslahatın uzman ihtiyacı için ABD'ye gönderildi. Missouri Üniversitesinde profesörlük pâyesi aldı. Ama orada kalmadı. Yapılan bütün parlak teklifleri teperek yurda döndü. Fakat burada Talim ve Terbiye Kurulunun kararına rağmen profesörlüğünü saymadılar. Koçtürk, baştan başladı. Yeniden doktora tezi yazdı, doçentlik sınavlarına girdi, kazandı. Fakat bu sefer de eylemi doçentlik kadrosu vermediler. Ancak uzman kadrosuyla üniversiteye girebildi. Aynı zamanda Milli Eğitim ve Tarım Bakanlıklarının uzmanlık işlerini gördü.

Biokimya Enstitüsünde eylemli doçentlik kadrosunda olsaydı beş yılda profesörlüğe yüselecekti. Uzmanlık kodrosunda olduğu için yedi yıl bekledi. Ama yedi yıl tamam olduktan sonra da profesörlüğünü vermediler, vermiyorlar. Altı yıldır uzman kadrosuyla ve doçentlik pâyesiyle ders verdiği fakültedeki derslerini kaldırdılar, öğrencilerle ilişki kurmasına engel olmağa kalkıştılar. Halbuki Koçtürk bu bölümde okutulan dersin kitabını yazdı, kitap Fakülte yayını olarak basıldı, hâlâ da okunuyor. "Genel Biokimya" kitabının "Protein Kimyası" ve "Protein Metabolizması" adlı bölümleri onundur. Ayrıca altmıştan fazla bilimsel kitap ve yüzlerce makalenin de yazarıdır. Bu yönüyle etkin ve örnek bir bilim adamıdır. Özellikle işçi beslenmesi ve eğitimi konulardaki çalışmaları çok yararlı olmaktadır. Fakat daha fazla yararlı olsa bile ona profesörlük pâyesi verilmek istenmiyor.

Bu arada başka haksızlıklar da yapılıyor: Örneğin herkes için 400 lira olan doçentlik ödeneğini onun için 200 liradan ödüyorlar. Üniversiteler Kanunundaki açıklığa ve yapılan itirazın cevabı olarak Maliye Bakanlığının verdiği olumlu mütalâaya karşın, yanlış ödeme yapmakta direniyorlar. Onu ak saçıyla duraklarda dolmuş ve otobüs beklemeye mecbur ediyorlar.

Bütün amaç Koçtürk'ü yıpratmak ve susturmak. Bu yüzden sağlığı bozuldu. Bir enfaktüs krizi geçirdi. Kalbi karaciğeri bozuldu. Resmi kanallardan aynı Fakültede profesör olan Dr. Hilmi Akın'a başvurdu, Dr. Akın kendisine 15 gün dinlenmesi için rapor verdi. Fakat baskıcı yöneticiler bu raporu geçerli saymak istemediler. Türkiye'de hiç olmayan, ya da az görülen biçimde, bir yazıyla Koçtürk'ü hasta yatağından kaldırıp üç kişilik bir profesörler kuruluna muayene ettirdiler. Gelin görün ki, onlar da 15 gün dinlenmesi için rapor verdiler, rapor bitiminde yeniden başvurmasını istediler.

Kimdir bütün bunları yapanlar? Bunları yapanlar bir çevredir, sanki gizli bir çevre. Bozuk ve bayat süttozuna, hileli ve zararlı yabancı sermayeli margarinlere, Sonora-64'e, Kobalt-60 ile ışınlandırılmış buğdaya ve hileli zeytinyağlarına karşı Koçtürk'ün açtığı savaşa sinir olan bir çevre. Bu çevre ki, Koçtürk'ün bu konuları Cumhurbaşkanlığı katına kadar çıkıp anlatmasına dayanamıyor. Bu çevre içinde yer alma gafletini gösteren ve üniversite yöneticisi de olan bazı kimseler, üzerlerindeki ulusal görevi böyle dış dostlukların verdiği avantajlarla değişiyorlar. Karşılarında direnen Koçtürk ve benzeri kimselere de baskı yapıyorlar.

Bugüne kadar savaşını kendi olanaklarıyla yürüten Koçtürk, son olarak Cumhurbaşkanını bir daha ziyaret etti, üniversitede ve kendi çevresinde dönen tatsız işleri açıkladı. TÖS Genel Merkezi ise, Milli Eğitim Bakanlığının güdümünde olmayan muhtar üniversite acaba kendisine yakışan tavrı takınabilecek mi diye sabırla bekledi. Fakat gördü ki, her yanıyla çatırdayan bir düzende üniversitenin de Bakanlıktan farkı yok. Bu yüzden Koçtürk'ün konuyu buraya kadar getirmesini yeter görüp harekete geçmeye karar verdi.

Pek çok üyemize, şube ve Genel Merkez yöneticimize Bakanlığın reva gördüğü baskılar yanında, Üniversitenin de baskı yoluna girmiş olmasını esefle karşılıyoruz. İstanbul Üniversitesinin iki değerli mensubu İdris Küçükömürle, Sencer Divitçioğlundan sonra Koçtürk'e yapılan bu baskıları protesto ediyoruz. Bütün üyelerimize yaptığımız gibi, üyemiz ve hocamız Koçtürk'ün hukukunu korumak amacıyla Danıştay nezdinde gerekli dâvaları da açıyoruz. Durumu üniversitenin baskıcı çevrelerine duyururken, öğretmenlerimize, işçilerimize, gençliğe ve kamu oyuna bilgi veriyoruz.

TÖS

—oOo—

Özel Okullar

(Baştarafı sayfa 1'de)

pan öğrencimiz vardır. Biz özel Yüksek Hukuk Okulu açılmasına izin vermemiştik. Lâkin Danıştay bu kararımı iptal etti. Bu durum karşısında Danıştay Kararına uymak kadar tabii bir şey olamaz..."

Milli Eğitim Bakanı kırdığı potların suçunu başkasına atma huyundan bir türlü vaz geçmemiştir.

Üniversite ve yüksek okullara giremiyen onbinlerce gençle alay ederek "Özel okullara girsinler." dediğini unutmuş görünen bakan herşeyden önce samimi bir insan değildir.

Eğitimde fırsat eşitliğini, birinci derecede, engelleyen özel okulların devletleştirilmesini isteyen gençliğimizi yürekten desteklemekteyiz.

Bakanın bu tutarsız davranışları ülkemizin zararına olduğu gibi, halkımızın dürüstlük, samimilik ve ahlâk duygularını da zedelemektedir.

Danıştay kararlarına saygılı olduğunu iddia eden İlhami Ertem'in Bakanlık emrine aldığı öğretmenlere ilişkin yürütmenin durdurulması kararlarına karşı takındığı kayıtsızlığın ne anlama geldiği anlaşılamamaktadır.

TÖS
Genel Merkez Basın Bürosu

—oOo—

Danıştay Yürütmeyi Durdurdu

(Baştarafı sayfa 1'de)

Ekspresi Gazetesinde iki yazı yayınlamış ve bu yazıların da Kütahya Milli Eğitim Örgütünde yapılan bazı haksız ve kanunsuz işlemleri anlatmıştır. Herhangi bir şekilde suç unsuru taşımayan bu yazılardan dolayı Kütahya Valisi Erdoğdu Yılmaz'a işten el çektirmiştir. Yazılarda belirtilen haksızlıkları düzeltmesine rağmen valiliğin böyle bir karar alması izah edilebilir cinsten bir davranış değildir. O kadar ki bu işlem Millî Eğitim Bakanlığınca da uygun görülmemiş, ancak görev yerini değiştirmek suretiyle Erdoğdu Yılmaz'ı göreve iade etmiştir. Üyemizin Kütahya Ticaret Lisesi öğretmenliğinden alınıp Niğde Ticaret Lisesinde görevlendirilmesi işlemi de Danıştay önünde dâva edilecektir.

SEHER ÖZDOĞAN VE YÜRÜTMENİN DURDURULMASI

Ticaret ve Turizm Yüksek Öğretmen Okulu Öğretim üyesi Seher Özdoğan öğrencileri boykota teşvik ettiği iddiası ile Bakanlık emrine alınmıştır. Bu işlemin iptali için sendikamız Hukuk Bürosunca açılan dâvada Danıştay 5. Dairesi yürütmenin durulmasına karar verdi. Haksız işlemlerden dolayı verilen bu kararla Bakanlığın kamburu gün geçtikçe büyümektedir.

KORKMAZ YILDIRIM'IN DURUMU

Burdur Lisesi Coğrafya öğretmeni ve TÖS Burdur Şubesi Sekreteri Korkmaz Yıldırım Nevşehir Ticaret Lisesi Coğrafya öğretmenliğine nakledilmiştir. Kadrosu Burdur Ticaret Lisesinde bulunan üyemizin naklinde okul müdürünün isteğine uyulmuştur. Halbuki bu müdür zimmet ve irtikâp suçlarından yargılanmaktadır ve okuldaki huzursuzluğun kaynağıdır. Güvenliğini iktidardaki siyasi partiye dayanmakta arıyan bu okul müdürü yerine suçsuz ve haklı sorunların savunucusu üyelerimizin alınması işlemlerdeki partizan davranışı göstermektedir. Bu üyemiz için de Danıştay'a başvurulacaktır.

—oOo—

Türkeşe Cevap

(Baştarafı sayfa 1'de)

Alpaslan Türkeş düpedüz yalan söylemektedir. Dokunulmazlık zırhının gerisine sığınıp, Türkiye'nin en büyük, en güçlü öğretmen kuruluşuna iftira etmektedir. TÖS'ün üst ve alt yönetici kadrosunda tek bir tane "müseccel komünist" yoktur. Varsa, biliyorsa, seviyeli ve namuslu bir iş yapsın, savcıya ihbar etsin. Bulunmadığımız, cevap veremediğimiz kapalı yerlerde yalan söylemesin, arkamızdan iftira etmesin. Şimdiki işi değilse bile, eski mesleği mertlik mesleğidir. Biraz mert olsun. TÖS'deki komünist idarecileri ismen savcıya bildirsin.

Bu çirkin iftirayı yayınlıyarak suça katılan gazeteyi hâkim önüne götüreceğimizi kamu oyuna iletiriz.

TÖS

Onbeş günün olayları

(Baştarafı sayfa 1'de)

bir çalışma yapan TMGT ile ODTÜ Öğrenci Birliğini bu olumlu eylemlerinden ötürü kutlarız.

Seminerin programını veriyoruz:

18 Kasım 1968 Pazartesi

10.00 - 10.30 T.M.G.T. Başkanının açış konuşması
10.30 - 11.30 "Az Gelişmiş Ülke Tanımı"
Tebliğ veren: As. Tuncer Bulutay
Yorum yapan: Dr. Erol Manisalı
11.45 - 13.15 Genel tartışma
15.30 - 16.30 "Sosyal ve Siyasi Kurumlar"
Tebliğ veren: Prof. Dr. Nermin Abadan
Yorum yapan: Doç. Dr. Mümtaz Soysal
16.45 - 17.45 Grup çalışması
17.45 - 19.15 Sonuçla birlikte genel tartışma

19 Kasım 1968 Salı

10.00 - 11.00 "Dışsal Etkenlerin Alt Yapıdaki Görünümü"
Tebliğ veren: Doğu Perincek
Yorum yapan: Dr. Toktamış Ateş
11.25 - 12.15 Grup çalışması
12.15 - 13.15 Sonuçla birlikte genel tartışma
15.30 - 16.30 "Doğal Kaynaklar"
Tebliğ veren: Dr. İhsan Topaloğlu
Yorum yapan: Özer Derbil
16.45 - 18.45 Genel tartışma

20 Kasım 1968 Çarşamba

10.00 - 11.00 "Gelir Dağılımı ve Yabancıların Bundan Aldıkları Pay"
Tebliğ veren: As. Seyhan Ersan
Yorum yapan: Dr. Işıl Ersan
11.15 - 13.15 Genel tartışma

21 Kasım 1968 Perşembe

10.00 - 11.00 "Açlık ve Beslenme Problemleri"
Tebliğ veren: Doç. Dr. Osman Nuri Koçtürk
Yorum yapan: Alp Kuran
11.15 - 13.15 Genel tartışma
15.30 - 16.30 "Tarım, Sanayi İlişkileri"
Tebliğ veren: Osman N. Torun
Yorum yapan: Prof. Dr. Gülten Kazgan
16.45 - 18.45 Genel tartışma

22 Kasım 1968 Cuma

10.00 - 11.00 "Emperyalizmin Kültür Üzerindeki Etkileri"
Tebliğ veren: Hayrettin Uysal
Yorum yapan: Fakir Baykurt
11.15 - 12.15 Grup çalışması
12.15 - 13.15 Sonuçla birlikte genel tartışma
15.30 - 16.30 "Dış Yardım Yabancı Sermaye, Yabancı Yardım"
Tebliğ veren: Aslan Başer
Yorum yapan: Doç. Dr. Vural Savaş
16.45 - 17.45 Grup çalışması
17.45 - 19.45 Sonuçla birlikte genel tartışma

23 Kasım 1968 Cumartesi

10.00 - 11.00 "Dünya Konjonktürü İçinde Az Gelişmiş Ülkelerin Yeri"
Tebliğ veren: Doç. Dr. Türkkaya Ataöv
Yorum yapan: Kayhan Sağlamer
11.15 - 13.15 Genel tartışma
15.30 - 17.00 "Genel Kalkınma Yöntemleri ve Gençliğin Rolü"
Tebliğ verenler: Nejat Erdal, Alp Kuran
Yorum yapan: Aslan Başer Kafaoğlu, Kâzım Kolcuoğlu
17.15 - 18.15 Grup çalışması
18.15 - 19.30 Genel tartışma

24 Kasım 1968 Pazar

10.30 - 12.00 Seminerin değerlendirilmesi ve ortak kararlar
12.00 - Kapanış.

—oOo—

Birecik'e Doğru

(Baştarafı sayfa 3'de)

koştum. Buna rağmen yolumu kesip beni tehdit ettiler. İki defa yattığım odamın camlarını kırıp indirdiler. Beni şikâyet ettiler. Görülen lüzum üzerine başka yere sür dürdüler. Bütün bunlara rağmen köylümü seviyorum. Çünkü biliyorum ki onlara öğretmen kasden sevdirilmemiş ve halktan koparılmak istenmiştir. Biliyorum ki onlar saf ve temizdirler. Tabiatın koynundan yetişmiş orada yaşıyan köylülerim siz hiç bir vakit kötü değilsiniz, pis ve kalleş değilsiniz. Bu yurdun varlığı sizin varlığınızla mümkün olmaktadır. Siz varolmadıkça "Edirne'den Van'a kadar benim güzel bir yurdum var" diyemem. Koyununla tarlada, otlakta, döveninle harmanda, sohbetinle evinde ocağında huzur içinde yaşamanı istemektedir öğretmen. Bunun için senden hiç birşey istememektedir. Sadece senin ayağına gelip sıkıntılarını söylemektir öğretmenin isteği.

Başkanın Gezileri

(Baştarafı sayfa 1'de)

dolaşmış, yol üstü köylerde öğretmen ve velilerle görüşmüştür.

Özellikle Kırklareli, Saray, Edirne, Uzunköprü, Gelibolu, Malkara ve Tekirdağ'da yapılan toplantılara kalabalık dinleyici kitlesi gelmiş, buralarda, toplum ve yurt çıkarlarına dönük olmayan eğitim kurumlarımızın eleştirisi yapılmış, öğretmen sorunları dile getirilmiştir. Bu toplantılarda eğitim sorunu, ülkemizin temel sorunları içindeki yerine oturtularak ele alınmış, sorulan sorular cevaplandırılmıştır.

Trakya gezisinde Baykurt'a, Genel Yönetim Kurulu üyesi Cahit Batmaz eşlik etmiş, tatil günlerinde Trakya Bölge Temsilcisi Hüseyin Kılıç'la, Bölgenin şube yöneticileri de yer yer geziye katılmışlardır.

Bu arada hafif bir rahatsızlık geçirmekte olan Genel Başkan iyileşince gezilerine devam edecektir.

İşçi ve Eğitim

TÖDMF İkinci Başkanı Doç. Dr. Osman Nurivbgz

T.Ö.D.M.F. İkinci Başkanı

Doç. Dr. Osman Nuri Koçtürk'ün

"İŞÇİ VE EĞİTİM" isimli yeni bir eseri yayınlandı. 160 sahifeden ibaret olan ve çalışanların eğitim sorunları ile ilgilenmeleri gereğini açıklayan eser, Ankara'da, Genel-İş, ve Geş-İş işçi sendikaları Genel Merkezlerine yazılarak parasız istenebilir.

KÖY ENSTİTÜLERİ HATIRALARI

İ. Safa GÜNER'in

Akıcı bir dille kaleme aldığı bu eser 164 sayfa olup 6 liradır. TÖS Üyelerine 4 liradan verilmektedir. Gazetemizden isteyiniz. 5 ve daha çok siparişler ödemeli yollanır. Tek tek siparişlerde 450 kuruşluk posta pulu gönderilmelidir.